

**અસ્વીકરણ:** સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

**DISCLAIMER:** The translated judgement in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgement shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

ગુજરાત ઉચ્ચ ન્યાયાલય, અમદાવાદ

વિશેષ નાગરિક અરજી નંબર ૮૯/૨૦૧૭

માં

આર/લેટર્સ પેટન્ટ અપીલ નંબર ૪૫૩/૨૦૧૮

મંજૂરી અને સહી માટે:

માનનીય ન્યાયમુર્તી શ્રી એમ. આર. શાહ

સહી/-

અને

માનનીય ન્યાયમુર્તી શ્રી એ. વાય. કોઝે

સહી/-

|   |                                                                                                                           |    |
|---|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----|
| ૧ | શું સ્થાનિક અખબારોના પત્રકારોને ચુકાદો જોવાની મંજૂરી આપવામાં આવી શકે છે?                                                  | હા |
| ૨ | પત્રકાર રીફર કરવામાં આવે કે નહીં?                                                                                         | હા |
| ૩ | શું માનનીય ન્યાયમૂર્તિઓ ચુકાદાની વાજબી નકલ જોવા માંગે છે?                                                                 | ના |
| ૪ | શું આ કેસમાં ભારતના બંધારણના અર્થઘટન અથવા તે હેઠળ કરવામાં આવેલા કોઈપણ આદેશ અંગે કાયદાના નોંધપાત્ર પ્રશ્નનો સમાવેશ થાય છે? | ના |

સંદીપ હર્ષદરાય મુંજયાસરા

વિરુદ્ધ

ગુજરાત રાજ્ય

ઉપસ્થીતી :

અપીલકર્તા તરફે પક્ષકાર જાતે (૫૦૦૦)

સામાવાળા નંબર ૧ તરફે સરકારી વકિલ (૧) શ્રીમતી મનીષા લવકુમાર સાથે  
સહાયક સરકારી વકિલ શ્રી રોનક રાવલ.

સામાવાળા (ઓ) નંબર ૨-૩ તરફે પરિષ્ઠ વકીલ શ્રી કમલ ત્રિવેદી સાથે વકિલ  
શ્રી પી. એ. જાડેજા (૩૭૨૬)

સામાવાળા નંબર ૪ તરફે શ્રીમતી સુમન ખરે સાથે વકિલ શ્રી અક્ષાત ખરે  
(૨૨૨૬)

સામાવાળા નંબર ૩ ને સીધી બજવણી (૫) દ્વારા નોટીસ બજેલ છે.

કોરમ : માનનીય ન્યાયમુર્તી શ્રી એમ. આર. શાહ

અને

માનનીય ન્યાયમુર્તી શ્રી એ. વાય. કોગ્જે

તારીખ : ૧૨/૦૬/૨૦૧૮

સીએવી જજમેન્ટ

(માનનીય ન્યાયમુર્તી શ્રી એમ. આર. શાહ દ્વારા)

૧. સિવિલ એપિલકેશન નંબર ૨/૨૦૧૭ સાથે સ્પેશિયલ સિવિલ એપિલકેશન નંબર ૮૮/૨૦૧૭ માં વિદ્વાન સિંગલ જજ દ્વારા તારીખ ૦૮/૦૩/૨૦૧૮ દ્વારા પસાર કરાયેલા વિવાદિત ચુકાદા અને આદેશથી વ્યથિત અને અસંતુષ્ટ લાગણી અનુભવતા, જેના દ્વારા વિદ્વાન સિંગલ જજે ઉપરોક્ત અરજીને ફગાવી દીધી છે અને ઉપરોક્ત અરજીમાં વિનંતી કર્યા મુજબ રાહત આપવાનો ઇનકાર કર્યો છે, મૂળ અરજદાર નંબર ૧-પક્ષકાર જાતે લેટર્સ પેટન્ટની કલમ ૧૫ હેઠળ વર્તમાન લેટર્સ પેટન્ટ અપીલને દાખલ કરી છે.

૨. વર્તમાન લેટર્સ પેટન્ટ અપીલ તરફ દોરી જતી હકીકતો ટૂંકમાં નીચે મુજબ છે:

૨.૧ તે સામાવાળા નંબર ૨-ગુજરાત ફોરેન્સિક સાયન્સ યુનિવર્સિટી (ટૂંકમાં "જીએફએસયુ"/"સામાવાળા-યુનિવર્સિટી" તરીકે ઓળખવામાં આવે છે) ની સ્થાપના ગુજરાત ફોરેન્સિક સાયન્સ યુનિવર્સિટી એક્ટ, ૨૦૦૮ હેઠળ ગુજરાત રાજ્યની વિધાનસભા દ્વારા દેશમાં ફોરેન્સિક નિષ્ણાતોની વધતી માંગ સામે તીવ્ર અછતને પહોંચી વળવાના ઉદ્દેશ્ય સાથે કરવામાં આવી છે. તે સામાવાળા નંબર ૨-યુનિવર્સિટીએ અનુસ્નાતક સ્તરે ફોરેન્સિક વિજ્ઞાનની વિવિધ શાખાઓમાં શિક્ષણ અને તાલીમ આપવા માટે ઇન્સ્ટિટ્યૂટ ઓફ ફોરેન્સિક સાયન્સ (અહીં

સામાવાળા નંબર ૩) ના નામ અને શૈલીમાં એક સંસ્થાની સ્થાપના કરી છે. તે શૈક્ષણિક વર્ષ ૨૦૧૪-૧૫ થી સામાવાળા નંબર ૨-યુનિવર્સિટીએ સાયબર સુરક્ષા અને ઘટના પ્રતિસાદમાં માસ્ટર ઓફ ટેકનોલોજી એટલે કે એમ.ટેક. તરીકે એક નવો અભ્યાસક્રમ દાખલ અને શરૂ કર્યો. (સાયબર સુરક્ષા અને ઘટના પ્રતિસાદ). આ તબક્કે, એ નોંધવું જરૂરી છે કે સામાવાળા-યુનિવર્સિટીને યુનિવર્સિટી ગ્રાન્ટ કમિશન (ત્યારબાદ "યુજીસી" તરીકે ઓળખવામાં આવે છે) દ્વારા માન્યતા આપવામાં આવી છે અને યુનિવર્સિટી ગ્રાન્ટ કમિશન એક્ટ, ૧૯૫૬ ની કલમ ૨૨ હેઠળ રાજ્ય યુનિવર્સિટી છે, જે મે-૨૦૧૧ માં ડિગ્રી પ્રદાન કરે છે. તેથી, સામાવાળા નંબર ૨-યુનિવર્સિટી અને સામાવાળા નંબર ૩-યુનિવર્સિટી દ્વારા સંચાલિત સંસ્થા યુ.જી.સી. દ્વારા ઘડવામાં આવેલા નિયમોનું પાલન કરવા માટે બંધાયેલા છે, જેમાં સમયાંતરે સુધારો કરવામાં આવે છે, ખાસ કરીને, યુનિવર્સિટી ગ્રાન્ટ કમિશન (યુનિવર્સિટીઓ અને કોલેજોમાં શિક્ષકો અને અન્ય શૈક્ષણિક કર્મચારીઓની નિમણૂક માટે લઘુત્તમ લાયકાત અને ઉચ્ચ શિક્ષણમાં ધોરણો જાળવવા માટેના અન્ય પગલાં) નિયમો ૨૦૧૦. તેથી, સામાવાળા નંબર ૨ અને ૩ પાસે શિક્ષણ આપવા માટે લાયક, પાત્ર અને જરૂરી સંખ્યામાં ફેકલ્ટીઓ હોવી જરૂરી છે. અહીં ઉપર દર્શાવ્યા મુજબ, ૨૦૧૪-૧૫ માં, સામાવાળા-યુનિવર્સિટી અને સંસ્થાએ એમ.ટેક. (સાયબર સુરક્ષા અને ઘટના પ્રતિસાદ) નો અભ્યાસક્રમ શરૂ કર્યો હતો. અરજદારોએ એમ.ટેક. (સાયબર સુરક્ષા અને ઘટના પ્રતિસાદ) અભ્યાસક્રમમાં સામાવાળાઓ-

યુનિવર્સિટી/સંસ્થા અને શૈક્ષણિક વર્ષમાં ૨૦૧૬-૧૭ માં પ્રવેશ મેળવ્યો હતો. તે એમ.ટેક. (સાયબર સુરક્ષા અને ઘટના પ્રતિસાદ) કાર્યક્રમ બે વર્ષનો અભ્યાસક્રમ છે જેમાં કુલ ચાર સત્રોનો સમાવેશ થાય છે. અપીલકર્તા વતી એવો કેસ છે કે માહિતી-પત્રમાં આપેલા વચનોના આધારે જેમાં ખાસ જણાવવામાં આવ્યું હતું કે ફેકલ્ટીની સંખ્યા ઉપલબ્ધ હતી, અરજદારોને ઉપરોક્ત અભ્યાસક્રમમાં પ્રવેશ મળ્યો હતો. અરજદારોના જણાવ્યા અનુસાર, જ્યારે તેઓએ પ્રવેશ મેળવ્યો અને અભ્યાસ શરૂ કર્યો, ત્યારે એવું જાણવા મળ્યું કે સામાવાળાઓ-યુનિવર્સિટી/સંસ્થા પાસે પૂરતી સંખ્યામાં ફેકલ્ટીઓ અને લાયક ફેકલ્ટીઓ પણ ન હતી અને તેનાથી વિપરીત, ઉપરોક્ત અભ્યાસક્રમ હાથ ધરવામાં આવી રહ્યો હતો અને શિક્ષણ આઉટસોર્સ ફેકલ્ટીઓ દ્વારા આપવામાં આવ્યું હતું, જેના માટે જી.એસ.એફ.યુ. અને ઈ.એસ.એફ. લેબ્સ લિમિટેડ વચ્ચે ૦૨/૦૬/૨૦૧૪ પર સમજૂતી કરાર પર હસ્તાક્ષર કરવામાં આવ્યા હતા, જેમાં અભ્યાસક્રમો ચલાવવા માટે નિષ્ણાત સુવિધાઓ પૂરી પાડવામાં આવી હતી, જેમાં અરજદારોએ જે અભ્યાસક્રમો માટે પ્રવેશ લીધો હતો તેનો સમાવેશ થાય છે. ફીનું માળખું પણ યુનિવર્સિટી અને સંસ્થા દ્વારા નક્કી કરવામાં આવ્યું હતું અને ગુજરાત વ્યાવસાયિક તકનીકી શૈક્ષણિક કોલેજો અથવા સંસ્થાઓ (પ્રવેશ નિયમન અને ફી નિર્ધારણ) અધિનિયમ, ૨૦૦૭ હેઠળ રચાયેલી સમિતિ દ્વારા નહીં, જેમાં સમયાંતરે સુધારો કરવામાં આવ્યો હતો.

૨.૨ અરજદારોના જણાવ્યા અનુસાર, તેથી, પહેલા તેઓએ યુનિવર્સિટીની લોકપાલ/ફરિયાદ નિવારણ સમિતિનો સંપર્ક કરીને ચોક્કસ ફરિયાદ કરી હતી કે ફેકલ્ટીની કોઈ પાત્ર અને જરૂરી સંખ્યા નથી અને આઉટસોર્સ ફેકલ્ટીઓ દ્વારા શિક્ષણ આપવામાં આવી રહ્યું છે. અરજદારો વતી કેસ છે કે ડિરેક્ટર, આઈ.એફ.એસ.-જી.એફ.એસ.યુ. એ ઉપરોક્તનો જવાબ આપ્યો અને જણાવ્યું કે તેઓએ એમ.ટેક. માટે કાયમી ફેકલ્ટી માટે યુનિવર્સિટીના વહીવટને જરૂરિયાત અંગે પહેલેથી જ એક પત્ર સુપરત કર્યો છે.(સાયબર સુરક્ષા અને ઘટના પ્રતિસાદ) અભ્યાસક્રમ તાજેતરમાં શરૂ થયો છે અને તેઓ યોગ્ય અને સારી રીતે લાયકાત ધરાવતા શિક્ષકો મેળવવાની અપેક્ષા રાખે છે.તે પછી અરજદારો વતી કેસ છે, જો કે સંખ્યાબંધ રજૂઆતો/વિનંતીઓ છતાં આગળ કંઈ કરવામાં આવ્યું ન હતું. અરજદારો વતી એવો કેસ છે કે વિદ્યાર્થીઓએ પણ યુ.જી.સી. નો હસ્તક્ષેપ કરવા અને યુ.જી.સી. ના નિયમો અને નિયમો દ્વારા નિર્ધારિત ધોરણો અનુસાર જરૂરી સંખ્યામાં ફેકલ્ટીઓ અને લાયક ફેકલ્ટીઓ ઉપલબ્ધ થાય તે જોવા માટે સંપર્ક કર્યો હતો.

૨.૩ કંઈ કરવામાં આવ્યું ન હોવાથી, અરજદારોએ સ્પેશિયલ સિવિલ એપ્લિકેશન નંબર ૮૯/૨૦૧૭ દ્વારા આ અદાલતનો સંપર્ક કર્યો હતો, જેમાં એમ.ટેક. માં જરૂરી સંખ્યામાં ફેકલ્ટીઓ અને લાયક ફેકલ્ટીઓની અનુપલબ્ધતા અંગે ચોક્કસ ફરિયાદ કરી હતી.જે અભ્યાસક્રમ યુ.જી.સી. ના નિયમો અનુસાર

જરૂરી હતો અને એવી ફરિયાદ પણ કરતો હતો કે ફીનું માળખું યુનિવર્સિટી અને/અથવા સંસ્થા દ્વારા નક્કી કરવામાં આવે છે, ગુજરાત વ્યાવસાયિક તકનીકી શૈક્ષણિક કોલેજો અથવા સંસ્થાઓ (પ્રવેશ નિયમન અને ફી નિર્ધારણ) અધિનિયમ, ૨૦૦૭ (ત્યારબાદ "આર.એ.એફ.એફ. અધિનિયમ" તરીકે ઓળખવામાં આવે છે) ની જોગવાઈઓ હેઠળ રાજ્ય દ્વારા નિયુક્ત ફી નિયમન સમિતિ દ્વારા નહીં, જેમાં સમયાંતરે સુધારો કરવામાં આવે છે.

૨.૪ વિવાદિત ચુકાદા અને આદેશ દ્વારા, વિદ્વાન એકલ ન્યાયાધીશે ઉપરોક્ત અરજીને મુખ્યત્વે આ આધાર પર ફગાવી દીધી છે કે એકવાર અરજદારોએ સ્વેચ્છાએ પ્રવેશ મેળવ્યા પછી, અને થોડા સમય માટે અભ્યાસ કર્યા પછી, અરજદારો અપૂરતી ફેકલ્ટી અને માળખાગત સુવિધાઓ અંગે દલીલો ઉઠાવવામાંથી દૂર રહે છે અને ફી અથવા ફી માળખું અને ફેકલ્ટી અથવા માળખાગત સુવિધાઓ વિશે દલીલ કરવામાં ખૂબ મોડું થઈ ગયું છે. વિદ્વાન સિંગલ જજે અરજીને નકારી કાઢતી વખતે વધુ અવલોકન કર્યું છે કે અરજદારોએ સ્વેચ્છાએ અરજી કરી હતી અને પ્રવેશ મેળવ્યો હતો અને અભ્યાસક્રમોમાંથી પસાર થયા પછી, હવે ફી નક્કી કરવાની પદ્ધતિ અથવા નાણાકીય માળખા પર સવાલ કરવાની મંજૂરી આપી શકાતી નથી. વિદ્વાન એકલ ન્યાયાધીશે અવલોકન કર્યું છે કે અરજદારો જેવી વ્યક્તિઓ, જેમણે સ્વેચ્છાએ પ્રવેશ લીધો છે અને અભ્યાસક્રમનો પીછો કર્યો છે, તેઓ આવી દલીલ ઉઠાવવાથી વંચિત છે. વિદ્વાન

એકલ ન્યાયાધીશ દ્વારા વધુમાં અવલોકન કરવામાં આવ્યું છે કે જો તે અયોગ્ય હોવાનું જણાય અથવા જો તે વસૂલવામાં આવતી ફી વધારે હોવાનું જણાય તો અભ્યાસ ચાલુ રાખવો કે ન રાખવો તે અરજદારોનું કામ છે. વિદ્વાન સિંગલ જજે વધુમાં અવલોકન કર્યું છે કે એકવાર સ્પેરછાએ પ્રવેશ લીધા પછી, અરજદારોને આવી તમામ દલીલો ઉઠાવવાથી બાકાત રાખવામાં આવે છે કારણ કે અરજદારો અભ્યાસ અથવા અભ્યાસક્રમ અથવા અભ્યાસક્રમો અને/અથવા ફીના નિર્ધારણના સંદર્ભમાં સામાવાળાઓને દબાણ અથવા સલાહ આપી શકતા નથી. વિદ્વાન સિંગલ જજ દ્વારા વધુમાં અવલોકન કરવામાં આવ્યું છે કે અરજદારો પ્રવેશ મેળવતા પહેલા પોતાને માહિતગાર કરી શક્યા હોત અને સુવિધા અને/અથવા ફી માળખા બંનેના સંદર્ભમાં તમામ વિગતોથી પોતાને સજ્જ કરી શક્યા હોત અને નિર્ણય લઈ શક્યા હોત. વિદ્વાન સિંગલ જજે વધુમાં અવલોકન કર્યું છે કે આર.એ.એફ.એફ. અધિનિયમમાં વિશેષ કાયદાના પ્રકાશમાં કોઈ અરજી ન હોઈ શકે જેના દ્વારા સામાવાળા નંબર ૨-યુનિવર્સિટીની સ્થાપના કરવામાં આવી છે. વિદ્વાન સિંગલ જજે વધુમાં અવલોકન કર્યું છે કે જ્યારે કોઈ યુનિવર્સિટીની સ્થાપના કોઈ હેતુ સાથે વિશેષ કાયદા દ્વારા કરવામાં આવે છે અને જ્યારે સરકાર દ્વારા તેને ફી નિયમનકારી સમિતિના કાર્યક્ષેત્રની બહાર રાખવાનો નિર્ણય લેવામાં આવે છે અને તે ૦૪/૧૦/૨૦૧૭ ની સૂચના દ્વારા વધુ સ્પષ્ટ કરવામાં આવે છે, ત્યારે આર.એ.એફ.એફ. કાયદો લાગુ થશે નહીં. તેથી, વિવાદિત ચુકાદા દ્વારા, વિદ્વાન એકલ ન્યાયાધીશે અરજીને ફગાવી દીધી છે અને

ભારતના બંધારણની કલમ ૨૨૬ હેઠળ સત્તાઓનો ઉપયોગ કરીને અરજીમાં વિનંતી/માંગવામાં આવેલી રાહત આપવાનો ઇનકાર કર્યો છે.

૨.૫ વિદ્વાન સિંગલ જજ દ્વારા પસાર કરાયેલા વિવાદિત ચુકાદા અને આદેશથી વ્યથિત અને અસંતુષ્ટ, મૂળ અરજદાર નંબર ૧-સામાવાળા નંબર ૩ સંસ્થાનો વિદ્યાર્થી જે એમ.ટેક. માં અભ્યાસ કરે છે.(સાયબર સુરક્ષા અને ઘટના પ્રતિસાદ) અભ્યાસક્રમમાં લેટર્સ પેટન્ટની કલમ ૧૫ હેઠળ વર્તમાન લેટર્સ પેટન્ટ અપીલને દાખલ કરવામાં આવેલ છે.

૩. અપીલકર્તા-મૂળ અરજદાર નંબર ૧-શ્રી સંદીપ હર્ષદરાય મુંજયસારા, પક્ષકર જાતે હાજર થયા છે.

૩.૧ અપીલકર્તા-પક્ષકાર-વ્યક્તિએ ભારપૂર્વક રજૂઆત કરી છે કે કેસની હકીકતો અને સંજોગોમાં, વિદ્વાન એકલ ન્યાયાધીશે અરજીને નકારી કાઢવામાં અને અરજીમાં વિનંતી કર્યા મુજબ રાહત આપવાનો ઇનકાર કરવામાં ભૌતિક ભૂલ કરી છે.

૩.૨ અપીલકર્તા-પક્ષકાર શ્રી સંદીપ હર્ષદરાય મુંજયસારા દ્વારા ભારપૂર્વક રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે જે આધારો પર વિદ્વાન એકલ ન્યાયાધીશે અરજીને

ફગાવી દીધી છે અને મુખ્ય અરજીમાં વિનંતી કર્યા મુજબ રાહત આપવાનો ઇનકાર કર્યો છે તે કાયદામાં બિલકુલ ટકાઉ નથી.

૩.૩ અપીલકર્તા-પક્ષકાર શ્રી સંદીપ હર્ષદરાય મુંજયસારા દ્વારા ભારપૂર્વક રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે વિદ્વાન એકલ ન્યાયાધીશે અરજીને આ આધાર પર ફગાવી દેવામાં ભૌતિક ભૂલ કરી છે કે એકવાર મૂળ અરજદારોએ ખુલ્લી આંખો સાથે સ્વીકાર કર્યો છે, તે પછી, તેમના માટે ફેકલ્ટી અને/અથવા માળખાગત સુવિધાઓના અભાવ અને/અથવા ફી/ફી માળખાના સંદર્ભમાં પણ કોઈ ફરિયાદ કરવાની છૂટ નથી.

૩.૪ અપીલકર્તા-પક્ષકાર જાતે દ્વારા ભારપૂર્વક રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે વિદ્વાન સિંગલ જજ દ્વારા કરવામાં આવેલા અવલોકનો કે એકવાર અરજદારોને સ્વીકાર મળી ગયા પછી, તે પછી તેમના માટે કોઈ ફરિયાદ કરવાની છૂટ નથી અને જો અરજદારો સંતુષ્ટ ન હોય, તો તે કિસ્સામાં, તેઓ સંસ્થા છોડી શકે છે, તે કાયદામાં ટકાઉ નથી. એવી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે, પ્રવેશ લેવામાં આવે અને વિદ્યાર્થીઓ અભ્યાસ કરે તે પછી જ તેઓ માળખાગત સુવિધાઓ અને/અથવા લાયકાત ધરાવતી ફેકલ્ટીની અછત પણ જાણી શકશે.

૩.૫ અપીલકર્તા-પક્ષકાર શ્રી સંદીપ હર્ષદરાય મુંજયસારા દ્વારા આગળ

રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે, અરજદારો અને અન્ય વિદ્યાર્થીઓને બ્રોશરના આધારે પ્રવેશ મળ્યો હતો અને ફેકલ્ટીઓના નામ પણ આપવામાં આવ્યા હતા અને આવી રજૂઆત પર અરજદારો અને અન્ય વિદ્યાર્થીઓને પ્રવેશ મળ્યો હતો. જો કે, અરજદારો અને અન્ય વિદ્યાર્થીઓએ વધુ અભ્યાસ કરવાનું શરૂ કર્યા પછી, તેમને ખબર પડી કે પૂરતી સંખ્યામાં ફેકલ્ટીઓ નથી અને તે પણ લાયક ફેકલ્ટીઓ નથી.

૩.૬ અપીલકર્તા-પક્ષકર જાતે શ્રી સંદીપ હર્ષદરાય મુંજયસારા દ્વારા આગળ રજૂ કરવામાં આવ્યું છે કે, સામાવાળા-યુનિવર્સિટી અને સંસ્થા યુ.જી.સી. દ્વારા ધોરણો/નિયમો અનુસાર જરૂરી લાયકાત ધરાવતી ફેકલ્ટીઓની નિમણૂક કરવા માટે બંધાયેલા છે. એવી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે કોઈ પણ જરૂરી સંખ્યા અને લાયક ફેકલ્ટી વિના, વિદ્યાર્થીઓને વધુ સારું શિક્ષણ નહીં મળે જે તેમનો મૂળભૂત અધિકાર છે અને ખાસ કરીને જ્યારે તેઓ સંસ્થાને સારી ફી ચૂકવી રહ્યા હોય.

૩.૭ અપીલકર્તા-પક્ષકર જાતે શ્રી સંદીપ હર્ષદરાય મુંજયસારા દ્વારા આગળ રજૂ કરવામાં આવ્યું છે કે, જેમ કે, સામાવાળા-યુનિવર્સિટી અને સંસ્થા આઉટસોર્સ એજન્સીઓ/સંસ્થા, એટલે કે ઇ.એસ.એફ. લેબ્સ લિમિટેડ દ્વારા શિક્ષણ પ્રદાન કરી રહી હતી, જે આ રીતે બિલકુલ સ્વીકાર્ય નથી અને જે

વિદ્યાર્થીઓના વ્યાપક હિતમાં નહીં હોય. એવી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે ફેકલ્ટીઓને આઉટસોર્સિંગ દ્વારા શિક્ષણ આપવું અજ્ઞાત છે અને તેને મંજૂરી આપવામાં આવશે નહીં. એવી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે આવી આઉટસોર્સ એજન્સીઓ દ્વારા શિક્ષણ આપવું એ યુ.જી.સી. ના નિયમો અનુસાર નિમણૂક કરવા માટે જરૂરી નિયમિત ફેકલ્ટીઓ ઉપરાંત માન્ય હોઈ શકે છે અને તે યુ.જી.સી. ના ધોરણો/નિયમો અનુસાર નિમણૂક કરવા માટે જરૂરી નિયમિત ફેકલ્ટીઓ ઉપરાંત હશે પરંતુ તેનો વિકલ્પ નહીં હોય.

૩.૮ અપીલકર્તા-પક્ષકાર શ્રી સંદીપ હર્ષદરાય મુંજયસારા દ્વારા વધુમાં રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે વિદ્વાન એકલ ન્યાયાધીશે એ હકીકતની યોગ્ય રીતે પ્રશંસા કરી નથી કે પૂરતી લાયકાત ધરાવતી વિદ્યાશાખાઓ પૂરી ન કરવાથી, આખરે વિદ્યાર્થીઓ અને શિક્ષણને નુકસાન થશે જે વ્યાપક જાહેર હિતમાં તેમજ વિદ્યાર્થીઓના હિતમાં નહીં હોય.

૩.૯ હવે જ્યાં સુધી આર.એ.એફ.એફ. અધિનિયમની જોગવાઈઓ અને સામાવાળાઓ-યુનિવર્સિટી અને સંસ્થાને નિયમો લાગુ પડવાની વાત છે, ત્યાં સુધી અપીલકર્તા-પક્ષકાર શ્રી સંદીપ હર્ષદરાય મુંજયસારા દ્વારા ભારપૂર્વક રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે ગુજરાત ફોરેન્સિક સાયન્સ યુનિવર્સિટી અધિનિયમ હેઠળ અને/અથવા રાજ્ય સરકાર દ્વારા સામાવાળા નંબર ૨-યુનિવર્સિટી

અને/અથવા સામાવાળા નંબર ૩-સંસ્થાને આર.એ.એફ.એફ. અધિનિયમની કલમ ૧૯ મુજબ આર.એ.એફ.એફ. અધિનિયમની જોગવાઈઓની વિરુદ્ધ હશે. અને આ અધિનિયમ રાજ્ય સરકાર દ્વારા હાલમાં અમલમાં મુકાયેલા અન્ય કોઈપણ કાયદા પર પ્રભાવી રહેશે. એવી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે, તેથી, વિદ્વાન એકલ ન્યાયાધીશે અવલોકન અને ચુકાદામાં ભૌતિક ભૂલ કરી છે કે આર.એ.એફ.એફ. કાયદો સામાવાળાઓ નંબર ૨ અને ૩-યુનિવર્સિટી અને સંસ્થાને લાગુ પડશે નહીં.

૩.૧૦ અપીલકર્તા-પક્ષકાર શ્રી સંદીપ હર્ષદરાય મુંજયસારા દ્વારા વધુમાં રજૂ કરવામાં આવ્યું છે કે અન્યથા પણ, આર.એ.એફ.એફ. અધિનિયમની કલમ ૧૩એ ને ધ્યાનમાં રાખીને, જ્યાં સુધી ગુજરાત વ્યાવસાયિક તકનીકી શૈક્ષણિક કોલેજો અથવા સંસ્થાઓ (ઉત્કૃષ્ટતા કેન્દ્રની ઘોષણા માટેની પ્રક્રિયા) નિયમો, ૨૦૧૪ની જોગવાઈઓ હેઠળ યોગ્ય પ્રક્રિયાનું પાલન કર્યા પછી આવી યુનિવર્સિટી/સંસ્થાને ઉત્કૃષ્ટતા કેન્દ્ર તરીકે જાહેર કરવામાં ન આવે ત્યાં સુધી સામાવાળા નંબર ૨ જેવી યુનિવર્સિટીને આર.એ.એફ.એફ. અધિનિયમના કાર્યક્ષેત્રમાંથી મુક્તિ આપવામાં આવશે નહીં. એવી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે વિદ્વાન સિંગલ જજ દ્વારા ઉપરોક્તની જરાય પ્રશંસા કરવામાં આવી નથી.

૩.૧૧ અપીલકર્તા-પક્ષકાર શ્રી સંદીપ હર્ષદરાય મુંજયસારા દ્વારા આગળ રજૂ

કરવામાં આવ્યું છે કે વિદ્વાન એકલ ન્યાયાધીશે અરજીને નકારી કાઢતી વખતે અવલોકન કરવામાં ભૌતિક રીતે ભૂલ કરી છે કે એકવાર અરજદારો-વિદ્યાર્થીઓને પ્રવેશ મળ્યો, તે પછી, તેમના માટે ફી અથવા ફી માળખાના સંદર્ભમાં કોઈ ફરિયાદ કરવાની છૂટ નથી. એવી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે જેમ કે, કાયદાની વિરુદ્ધ અવરોધ ન હોઈ શકે. એવી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે વિદ્વાન સિંગલ જજ સમક્ષનો પ્રશ્ન જ્યાં સુધી સામાવાળા નંબર ૨ અને ૩ નો સંબંધ છે ત્યાં સુધી આર.એ.એફ.એફ. અધિનિયમની લાગુ પડતી હતી. એવી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે, જ્યાં સુધી સામાવાળા નંબર ૨ અને ૩ને આર.એ.એફ.એફ. અધિનિયમની કલમ ૧૩એ મુજબ ઉત્કૃષ્ટતા કેન્દ્ર તરીકે જાહેર કરવામાં ન આવે, ત્યાં સુધી આર.એ.એફ.એફ. અધિનિયમ લાગુ થશે અને તે ફી/ફી માળખું આર.એ.એફ.એફ. અધિનિયમ હેઠળ અને અધિનિયમ હેઠળ નિયુક્ત ફી નિયમનકારી સમિતિ દ્વારા નિયમન કરવું જરૂરી છે.

તેમની ઉપરોક્ત રજૂઆતના સમર્થનમાં, અપીલકર્તા-પક્ષકાર-જાતે સંદીપ હર્ષદરાય મુંજયસારા વિરુદ્ધ રક્ષા શક્તિ યુનિવર્સિટી-રિટ પિટિશન (પી.આઈ.એલ.) નંબર ૬૨/૨૦૧૮ ના કેસમાં આ અદાલતના તારીખ ૧૦/૦૪/૨૦૧૮ ના નિર્ણય પર ભારે આધાર રાખે છે, જેના દ્વારા સમાન તથ્યો અને સંજોગોમાં અને રક્ષા શક્તિ યુનિવર્સિટીના સંદર્ભમાં એવું માનવામાં આવે છે કે ઉપરોક્ત યુનિવર્સિટી આર.એ.એફ.એફ. અધિનિયમની જોગવાઈઓને આધિન

છે.

૩.૧૨ અપીલકર્તા-પક્ષકાર શ્રી સંદીપ હર્ષદરાય મુંજયાસરા દ્વારા વધુમાં રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે વિદ્વાન એકલ ન્યાયાધીશે એ હકીકતની યોગ્ય રીતે પ્રશંસા કરી નથી કે સામાવાળા નંબર ૪-યુ.જી.સી. ની ફરજ હતી કે તે જુએ કે સામાવાળા નંબર ૨ અને ૩ યુ.જી.સી. દ્વારા ઘડવામાં આવેલા ધોરણો અનુસાર જરૂરી સંખ્યામાં લાયક ફેકલ્ટીની નિમણૂક કરશે અને સામાવાળા નંબર ૪ ની ફરજ છે કે તે જુએ કે સામાવાળા નંબર ૨, જે યુ.જી.સી. દ્વારા માન્યતા પ્રાપ્ત યુનિવર્સિટી છે, તે શિક્ષણના ઉત્તમ ધોરણો જાળવશે.

૩.૧૩ ઉપરોક્ત રજૂઆતો કરીને અને નીચેના નિર્ણયો પર આધાર રાખીને, વિનંતી કરવામાં આવે છે કે વર્તમાન અપીલને મંજૂરી આપવામાં આવે અને રદ કરવામાં આવે અને અરજીને ફગાવી દેતા વિદ્વાન સિંગલ જજ દ્વારા પસાર કરાયેલા વિવાદિત ચુકાદા અને આદેશને રદ કરવામાં આવે અને મુખ્ય અરજીમાં વિનંતી કર્યા મુજબ રાહત આપવામાં આવે:

(૧) ટી.એમ.એ. પાઈ ફાઉન્ડેશન અને અન્ય વિરુદ્ધ કર્ણાટક રાજ્ય અને અન્ય-(૨૦૦૨) ૮ એસ. સી. સી. ૪૮૧,

(૨) ઈસ્લામિક શિક્ષણ અકાદમી અને અન્ય વિરુદ્ધ કર્ણાટક રાજ્ય અને

અન્ય-(૨૦૦૩) ૬ એસ. સી. સી. ૬૯૭,

(૩) પી. એ. ઇનામદાર અને અન્યો વિરુદ્ધ મહારાષ્ટ્ર રાજ્ય અને અન્યો-  
(૨૦૦૫) ૬ એસ.સી.સી. ૫૩૭,

(૪) સંદીપ હર્ષદરાય મુંજયસારા વિરુદ્ધ રક્ષા શક્તિ યુનિવર્સિટીના કેસમાં  
આ અદાલતનો ચુકાદો-ડબલ્યુ. પી. (પી. આઈ. એલ.) નંબર  
૬૨/૨૦૧૮ તારીખ ૧૦/૦૪/૨૦૧૮

૪. શ્રી કમલ બી. ત્રિવેદી, વિદ્વાન પરિષ્ઠ વકીલ, સામાવાળા નંબર ૨ અને ૩  
વતી વિદ્વાન વકીલ શ્રી પી. એ. જાડેજા સાથે હાજર થયા છે.

૪.૧ શરૂઆતમાં, એ નોંધવું જરૂરી છે કે સામાવાળા નંબર ૨ અને ૩ વતી હાજર  
રહેલા વિદ્વાન પરિષ્ઠ વકીલ શ્રી કમલ ત્રિવેદીએ વાજબી રીતે સ્વીકાર્યું છે કે  
વિદ્વાન એકલ ન્યાયાધીશે જે કારણો અને/અથવા આધારો પર અરજીને ફગાવી  
દીધી છે તે કાયદામાં ટકાઉ ન હોઈ શકે અને સામાવાળા નંબર ૨ અને ૩ એ  
કારણો/આધારોને સ્વીકારશે નહીં કે જેના પર વિદ્વાન એકલ ન્યાયાધીશે મુખ્ય  
અરજીને ફગાવી દીધી છે. સામાવાળા નંબર ૨ અને ૩ વતી હાજર રહેલા વિદ્વાન  
પરિષ્ઠ વકીલ શ્રી ત્રિવેદીએ જોકે રજૂઆત કરી છે કે અન્યથા પણ, સ્વતંત્ર રીતે

ગુણદોષ પર, અરજીને બરતરફ કરવી જરૂરી છે.

જ.ર સામાવાળા નંબર ૨ અને ૩ વતી હાજર રહેલા વિદ્વાન વરિષ્ઠ વકીલ શ્રી કમલ ત્રિવેદીએ રજૂઆત કરી છે કે સામાવાળા નંબર ૨-ગુજરાત ફોરેન્સિક સાયન્સ યુનિવર્સિટીની સ્થાપના ગુજરાત ફોરેન્સિક સાયન્સ યુનિવર્સિટી એક્ટ, ૨૦૦૮ હેઠળ ગુજરાત રાજ્યની વિધાનસભા દ્વારા દેશ અને વિશ્વમાં ફોરેન્સિક નિષ્ણાતોની વધતી માંગ સામે તીવ્ર અછતને પૂર્ણ કરવાના ઉદ્દેશ્ય સાથે કરવામાં આવી છે.એવી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે ઉપરોક્ત અનુસાર, સામાવાળા નંબર ૨-યુનિવર્સિટીનું મુખ્ય કાર્ય એવા કેન્દ્રો અને સંસ્થાઓ દ્વારા ફોરેન્સિક વિજ્ઞાનની વિવિધ તકનીકોમાં ખાસ રચાયેલ શૈક્ષણિક તાલીમ કાર્યક્રમો પ્રદાન કરવાનું છે જે સામાવાળા નંબર ૨-યુનિવર્સિટી દ્વારા બનાવવામાં આવી શકે છે. એવી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે તદનુસાર સામાવાળા નંબર ૨-યુનિવર્સિટીએ અનુસ્નાતક સ્તરે ફોરેન્સિક વિજ્ઞાનની વિવિધ શાખાઓમાં શિક્ષણ અને તાલીમ આપવા માટે ઇન્સ્ટિટ્યૂટ ઓફ ફોરેન્સિક સાયન્સ, સામાવાળા નંબર ૩ ના નામ અને શૈલીમાં એક સંસ્થાની સ્થાપના કરી છે.એવી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે ઉપરોક્ત બાબતોને આગળ વધારવા માટે, શૈક્ષણિક વર્ષ ૨૦૧૫૪-૧૫ થી, સામાવાળા નંબર ૨-યુનિવર્સિટીએ સાયબર સુરક્ષા અને ઘટના પ્રતિસાદમાં માસ્ટર ઓફ ટેકનોલોજી એટલે કે એમ.ટેક. (સાયબર સુરક્ષા અને ઘટના પ્રતિસાદ) તરીકે નવો અભ્યાસક્રમ દાખલ અને શરૂ કર્યો.

૪.૩ હવે જ્યાં સુધી યુ.જી.સી. ના ધોરણો અનુસાર ફેકલ્ટી સભ્યોની અપર્યાપ્તતા અને જરૂરી સંખ્યા અને લાયક ફેકલ્ટીઓની નિમણૂક ન કરવા અંગે અરજદારો વતી રજૂઆતની વાત છે, ત્યાં સુધી સામાવાળાઓ નંબર ૨ અને ૩ વતી હાજર રહેલા વિદ્વાન પરિષ્ઠ વકીલ શ્રી કમલ ત્રિવેદી દ્વારા રજૂ કરવામાં આવ્યું છે કે યુ.જી.સી. (યુનિવર્સિટીઓ દ્વારા ટેકનિકલ શિક્ષણ પ્રદાન કરતી કોલેજોની સંબંધતા) નિયમો, ૨૦૧૪ (ટૂંકમાં "યુ.જી.સી. નિયમો ૨૦૧૪") સંલગ્ન અથવા યુનિવર્સિટીઓ સાથે સંબંધતા મેળવવા માંગતા તકનીકી સંસ્થાઓ માટે ફેકલ્ટી માટે ધોરણો પૂરા પાડે છે. ઉપરોક્ત યુ.જી.સી. નિયમો ૨૦૧૪ સામાવાળા નંબર ૨-યુનિવર્સિટી અથવા સામાવાળા નંબર ૩-સંસ્થાને લાગુ પડતા નથી કારણ કે સામાવાળા નંબર ૩-સંસ્થાનું સામાવાળા નંબર ૨-યુનિવર્સિટીથી અલગ અસ્તિત્વ નથી અને તે સામાવાળા નંબર ૨-યુનિવર્સિટી સાથે સંલગ્ન સંસ્થા નથી. એવી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે યુ.જી.સી. નિયમ ૨૦૧૪નો હેતુ ઈજનેરીની સામાન્ય શાખાઓને લાગુ કરવાનો છે. સામાવાળા નંબર ૨-યુનિવર્સિટી દ્વારા આપવામાં આવતો અભ્યાસક્રમ સાયબર સુરક્ષા અને ઘટના પ્રતિસાદનો એક વિશિષ્ટ અભ્યાસક્રમ છે અને સામાન્ય બોલચાલમાં સમજાય છે તે રીતે એન્જિનિયરિંગનો સામાન્ય અભ્યાસક્રમ નથી.

૪.૪ સામાવાળાઓ નંબર ૨ અને ૩ વતી હાજર રહેલા વિદ્વાન પરિષ્ઠ વકીલ શ્રી કમલ ત્રિવેદીએ ઉપરોક્તને પૂર્વગ્રહ વિના રજૂઆત કરી છે કે તે સામાવાળા નંબર

૨-યુનિવર્સિટીને વિદ્યાર્થીઓમાં વૈશ્વિક ક્ષમતાઓ વિકસાવવાના દષ્ટિકોણથી શૈક્ષણિક શ્રેષ્ઠતાના કેન્દ્ર તરીકે વિકસાવવાનો પ્રયાસ છે, તેથી સામાવાળા નંબર ૨ અને ૩ શિક્ષણના આવા ધોરણો હાંસલ કરવા માટે તમામ સૂચનો માટે ખુલ્લા છે.

૪.૫ સામાવાળા નંબર ૨ અને ૩ વતી હાજર રહેલા વિદ્વાન વરિષ્ઠ વકીલ શ્રી કમલ ત્રિવેદીએ વધુમાં રજૂઆત કરી છે કે તેથી, યુ.જી.સી. નિયમો, ૨૦૧૪ લાગુ કરીને, માર્ગદર્શક સિદ્ધાંત તરીકે, સામાવાળા નંબર ૨-યુનિવર્સિટીએ વિદ્યાર્થી-શિક્ષક ગુણોત્તર ૧:૧૨ જાળવવો જરૂરી છે. તે રજૂ કરવામાં આવે છે કે હાલમાં, સામાવાળા નંબર ૨-યુનિવર્સિટીમાં એમ.ટેક. (સાયબર સુરક્ષા અને ઘટના પ્રતિસાદ) અભ્યાસક્રમના પ્રથમ વર્ષ માટે દર વર્ષે ૫૦ વિદ્યાર્થીઓનો પ્રવેશ છે.ઉપરોક્ત અભ્યાસક્રમના બીજા વર્ષમાં, વિદ્યાર્થીઓએ કેમ્પસ પ્લેસમેન્ટ મોડેલ દ્વારા સુરક્ષિત કરાયેલ પ્રોજેક્ટ અને/અથવા ઇન્ટર્નશિપ જેવી ફિલ્ડ અસાઇનમેન્ટ હાથ ધરવી જરૂરી છે.તે રજૂ કરવામાં આવે છે કે તેથી, ઉપરોક્ત અભ્યાસક્રમના પ્રથમ વર્ષમાં શિક્ષણ સત્રોના હેતુ માટે, ૫૦ વિદ્યાર્થીઓ માટે, સામાવાળા નંબર ૨-યુનિવર્સિટીમાં ૪ શિક્ષણ ફેકલ્ટી સભ્યો હોવા જરૂરી છે.એવી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે યુ.જી.સી. રેગ્યુલેશન્સ, ૨૦૧૪ મુજબ, ફેકલ્ટી સભ્યોમાંથી, સામાવાળા નંબર ૨-યુનિવર્સિટીએ ૧ (પ્રોફેસર): ૧ (સહયોગી પ્રોફેસર): ૨ (સહાયક પ્રોફેસરો) નો શિક્ષક કેડર રેશિયો જાળવવો

જરૂરી છે. ઉપરોક્ત જરૂરિયાતને અનુસરીને, સામાવાળા નંબર ૨-યુનિવર્સિટીમાં ૧ સહયોગી પ્રોફેસર અને ૪ સહાયક પ્રોફેસર છે જે ઉપરોક્ત અભ્યાસક્રમ શીખવે છે. તે રજૂ કરવામાં આવે છે કે તેથી આજની તારીખે, યુ.જી.સી. રેગ્યુલેશન્સ, ૨૦૧૪ હેઠળ નિર્ધારિત શિક્ષક કેડર રેશિયોની જરૂરિયાતોનું સંપૂર્ણ પાલન કરવા માટે, સામાવાળા નંબર ૨-યુનિવર્સિટીએ એક પ્રોફેસરની નિમણૂક કરવી જરૂરી છે. સામાવાળા નંબર ૨ અને ૩ વતી હાજર રહેલા વિદ્વાન વરિષ્ઠ વકીલ શ્રી કમલ ત્રિવેદીએ સૂચવ્યું છે કે જો સામાવાળા નંબર ૨ પાત્ર હોવાનું અને ઉપરોક્ત અભ્યાસક્રમ માટે જરૂરી જ્ઞાન ધરાવતો હોવાનું જણાય તો તે ઉપરોક્ત અભ્યાસક્રમ માટે તાત્કાલિક એક પ્રોફેસરની નિમણૂક કરવાની પ્રક્રિયા હાથ ધરશે.

૪.૬ સામાવાળા નંબર ૨ અને ૩ વતી હાજર રહેલા વિદ્વાન વરિષ્ઠ વકીલ શ્રી કમલ ત્રિવેદીએ રજૂઆત કરી છે કે, સામાવાળા-યુનિવર્સિટી પ્રોફેસર સહિત વિવિધ સ્તરે લાયક શિક્ષણ ફેકલ્ટીની ભરતી માટે સતત પ્રયાસો કરી રહી છે.જો કે, સામાવાળા નંબર ૨-યુનિવર્સિટી દ્વારા ઓફર કરવામાં આવતા વિશેષ અભ્યાસક્રમોની પ્રકૃતિને કારણે, ચોક્કસ કુશળતા અને લાયકાત ધરાવતા ફેકલ્ટીની ભરતી કરવી મુશ્કેલ છે.જેમ કે, સામાવાળા નંબર ૨-યુનિવર્સિટી દેશમાં આ પ્રકારની પ્રથમ યુનિવર્સિટી છે અને તેનો એક મૂળભૂત ઉદ્દેશ ફોરેન્સિક વિજ્ઞાનના ક્ષેત્રમાં કુશળ શિક્ષકો અને શિક્ષણ પદ્ધતિઓ વિકસાવવાનો છે.એવી

રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે હકીકતમાં, બે ફેકલ્ટી સભ્યો, શ્રી ધર્મેશ સી. દવે અને શ્રી જૈદીપ કોટક, જેઓ હાલમાં સામાવાળા-યુનિવર્સિટીમાં ઉપરોક્ત અભ્યાસક્રમ ભણાવવા માટે કાર્યરત છે, તેઓ સામાવાળા-યુનિવર્સિટીના ભૂતપૂર્વ વિદ્યાર્થીઓ છે જેમણે તેમની એમ.ટેક.(સાયબર સુરક્ષા અને ઘટના પ્રતિસાદ) નો અભ્યાસ તે જ યુનિવર્સિટીમાંથી કર્યો છે. એવી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે તેથી એમ.ટેક. (સાયબર સુરક્ષા અને ઘટના પ્રતિસાદ) માં અભ્યાસક્રમની શરૂઆતના પ્રારંભિક તબક્કામાં, સામાવાળા નંબર ૨-યુનિવર્સિટીએ વિદ્યાર્થીઓ માટે શૈક્ષણિક સત્રો લેવા માટે ઉપરોક્ત ક્ષેત્રના નિષ્ણાતો, ઇ.એસ.એફ. લેબ્સ લિમિટેડ સાથે શૈક્ષણિક જોડાણ વિકસાવ્યું હતું. જોકે, અત્યારે પૂરતી ફેકલ્ટી હોવાના કારણે ડિસેમ્બર, ૨૦૧૬થી ઉપરોક્ત ઇ.એસ.એફ. લેબ્સ લિમિટેડની સેવાઓ પૂરી પાડવામાં આવી છે.

૪.૭ જ્યાં સુધી લાયકાત ધરાવતા ફેકલ્ટી સભ્યોના સંદર્ભમાં અને નિયુક્ત ફેકલ્ટી સભ્યોની લાયકાત અંગે અરજદારો વતી રજૂઆત અને અરજદારો વતી રજૂઆત કે બે ફેકલ્ટી સભ્યો, એટલે કે ડૉ. પરાગ એચ. રુઘાની અને ડૉ. દિગ્વિજયસિંહ રાઠોડ એમ.ટેક. માં ભણાવવા માટે લાયક નથી. યુનિવર્સિટીઓ અને કોલેજોમાં શિક્ષકો અને અન્ય શૈક્ષણિક કર્મચારીઓની નિમણૂક માટે લઘુત્તમ લાયકાત અને ઉચ્ચ શિક્ષણમાં ધોરણોની જાળવણી માટેના પગલાં, ૨૦૧૦ (ત્યારબાદ "યુ.જી.સી. નિયમો, ૨૦૧૦" તરીકે ઓળખવામાં આવે છે)

પર યુ.જી.સી. નિયમો હેઠળ તેમની પાસે જરૂરી લાયકાત ન હોવાથી કાર્યક્રમ સંબંધિત છે, તે શ્રી કમલ ત્રિવેદી દ્વારા રજૂ કરવામાં આવે છે, જે સામાવાળાઓ નંબર ૨ અને ૩ માટે હાજર રહેલા વિદ્વાન પરિષ્ઠ વકીલ છે, જેમ કે ઉપરોક્ત બંને ફેકલ્ટીઓ જરૂરી લઘુત્તમ લાયકાત ધરાવે છે. જેમ કે, અરજદારો વતી દલીલ કરવા માંગવામાં આવી છે તેમ યુ.જી.સી. નિયમો ૨૦૧૦ લાગુ થશે નહીં. એવી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે જ્યાં સુધી સામાવાળા નંબર ૨-યુનિવર્સિટીનો સંબંધ છે, ત્યાં સુધી યુ.જી.સી. નિયમો, ૨૦૧૦, માત્ર ડિરેક્ટરી છે અને પ્રકૃતિમાં ફરજિયાત નથી. તેમની ઉપરોક્ત રજૂઆતના સમર્થનમાં, સામાવાળાઓ નંબર ૨ અને ૩ વતી હાજર રહેલા વિદ્વાન પરિષ્ઠ વકીલ શ્રી કમલ ત્રિવેદીએ (૨૦૧૫) ૬ એસ. સી. સી. ૩૬૩ માં નોંધાયેલા કલ્યાણી મથિવનાનન વિરુદ્ધ કે. વી. જયરાજના કેસમાં માનનીય સુપ્રીમ કોર્ટના નિર્ણય પર ભારે આધાર રાખ્યો છે, ખાસ કરીને, ફકરા ૨૭, ૬૨.૩ અને ૬૨.૪. તે રજૂ કરવામાં આવે છે કે તેથી, સામાવાળા નંબર ૨-યુનિવર્સિટી રાજ્ય વિધાનસભાના કાયદા દ્વારા સ્થાપિત યુનિવર્સિટી હોવાથી, યુ.જી.સી. નિયમો, ૨૦૧૦, સામાવાળા-યુનિવર્સિટી માટે બંધનકર્તા નથી.

૪.૮ સામાવાળા નંબર ૨ અને ૩ વતી હાજર રહેલા વિદ્વાન પરિષ્ઠ વકીલ શ્રી કમલ ત્રિવેદીએ રજૂઆત કરી છે કે માત્ર નામકરણ-એમ.ટેક. ના આધારે., સામાવાળા નંબર ૨ દ્વારા પ્રસ્તાવિત ઉપરોક્ત અભ્યાસક્રમ-યુનિવર્સિટીને

ઈજનેરી અભ્યાસક્રમ તરીકે વર્ગીકૃત ન કરવો જોઈએ.

૪.૯ હવે જ્યાં સુધી સામાવાળા નંબર ૨-યુનિવર્સિટી દ્વારા પ્રસ્તુત અભ્યાસક્રમ-એમ.ટેક. (સાયબર સુરક્ષા અને ઘટના પ્રતિસાદ) ના સંદર્ભમાં આર.એ.એફ.એફ. અધિનિયમની લાગુતા અંગે અરજદારો વતી રજૂઆતની વાત છે, ત્યાં સુધી સામાવાળા નંબર ૨ અને ૩ વતી હાજર રહેલા વિદ્વાન પરિષ્ઠ વકીલ શ્રી કમલ ત્રિવેદી દ્વારા રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે ઉપરોક્ત દલીલ ખોટી છે કારણ કે આર.એ.એફ.એફ. અધિનિયમ હેઠળ રચાયેલી ફી નિયમનકારી સમિતિ પાસે માત્ર બિન-સહાયિત વ્યાવસાયિક તકનીકી કોલેજો અને સંસ્થાઓમાં ફી માળખું નક્કી કરવાનો અધિકાર છે.એવી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે જ્યાં સુધી સહાયિત સંસ્થાઓ અને કોલેજોની વાત છે, ત્યાં સુધી ફી નિયમનકારી સમિતિ પાસે તેમની ફી માળખું નક્કી કરવાની સત્તા નથી.તે રજૂ કરવામાં આવે છે કે સામાવાળા નંબર ૨ એ સહાયિત યુનિવર્સિટી છે.એવી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે ગુજરાત ફોરેન્સિક સાયન્સ યુનિવર્સિટી એક્ટ, ૨૦૦૮ની કલમ ૨૫ મુજબ, સામાવાળા નંબર ૨-યુનિવર્સિટી રાજ્ય સરકાર દ્વારા કરવામાં આવેલી ચૂકવણીમાંથી તેના કાર્યો કરે છે.તેથી, સામાવાળા નંબર ૨-યુનિવર્સિટી એ સહાયિત યુનિવર્સિટી હોવાથી, ફી નિયમનકારી સમિતિ પાસે તેનું ફી માળખું નક્કી કરવાનો અધિકાર નથી.

૪.૧૦ સામાવાળાઓ નંબર ૨ અને ૩ વતી હાજર રહેલા વિદ્વાન પરિષ્ઠ વકીલ

શ્રી કમલ ત્રિવેદીએ વધુમાં રજૂઆત કરી છે કે ગુજરાત ફોરેન્સિક સાયન્સ યુનિવર્સિટી એક્ટ, ૨૦૦૮ની કલમ ૭ (xviii) સાથે વાંચી શકાય તેવી કલમ ૩૫ (xi), સામાવાળા નંબર ૨-યુનિવર્સિટીને નિયમો દ્વારા વિદ્યાર્થીઓ પાસેથી ફી નક્કી કરવા, માંગવા, પ્રાપ્ત કરવા અથવા વસૂલવાની મંજૂરી છે. એવી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે ગુજરાત ફોરેન્સિક સાયન્સ યુનિવર્સિટી એક્ટ, ૨૦૦૮ હેઠળ સત્તાઓનો ઉપયોગ કરીને, સામાવાળા નંબર ૨-યુનિવર્સિટીના પોતાના નિયમો છે-ગુજરાત ફોરેન્સિક સાયન્સ યુનિવર્સિટી રેગ્યુલેશન્સ, ૨૦૦૮. ઉપરોક્ત નિયમો અનુસાર, સામાવાળા નંબર ૨-યુનિવર્સિટી દ્વારા ઓફર કરવામાં આવતા ચોક્કસ અભ્યાસક્રમ માટે ફી માળખું સામાવાળા નંબર ૨-યુનિવર્સિટીના બોર્ડ ઓફ ગવર્નર્સ દ્વારા મંજૂર કરવામાં આવે છે, જે પછી સામાવાળા નંબર ૨-યુનિવર્સિટીની નાણાં સમિતિ દ્વારા નક્કી કરવામાં આવે છે. તેથી, સામાવાળા નંબર ૨-યુનિવર્સિટી દ્વારા નિર્ધારિત ફી માળખું ગુજરાત ફોરેન્સિક સાયન્સ યુનિવર્સિટી એક્ટ અને તે હેઠળ બનાવેલા નિયમો હેઠળ આપવામાં આવેલી સત્તાઓ અનુસાર છે. એવી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે ફીનું માળખું પ્રતિષ્ઠિત અને લાયક વ્યક્તિઓ દ્વારા નક્કી કરવામાં આવે છે અને તેથી તેને સમર્થન આપવું જોઈએ.

૪.૧૧ સામાવાળા નંબર ૨ અને ૩ વતી હાજર રહેલા વિદ્વાન પરિષ્ઠ વકીલ શ્રી કમલ ત્રિવેદી દ્વારા આગળ રજૂ કરવામાં આવ્યું છે કે અન્યથા,

૦૪/૧૦/૨૦૧૭ ના સરકારી ઠરાવ દ્વારા, એમ.ટેક. (સાયબર સુરક્ષા અને ઘટના પ્રતિસાદ) ના અભ્યાસક્રમ ને આર.એ.એફ.એફ. એક્ટ, ૨૦૦૭ અને તે હેઠળ ઘડવામાં આવેલા નિયમો લાગુ કરવાના કાર્યક્ષેત્રમાંથી બાકાત રાખવામાં આવ્યા છે.

૪.૧૨ સામાવાળા નંબર ૨ અને ૩ વતી હાજર રહેલા વિદ્વાન પરિષ્ઠ વકીલ શ્રી કમલ ત્રિવેદી દ્વારા આગળ રજૂ કરવામાં આવ્યું છે કે અન્યથા, ગુણદોષ પર પણ, વિદ્યાર્થીઓ પાસેથી નક્કી કરવામાં આવેલી અને વસૂલવામાં આવતી વાસ્તવિક ફી સંપૂર્ણપણે ન્યાયી અને યોગ્ય છે અને તેમાં દખલ કરવાની જરૂર નથી.એવી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે સામાવાળા નંબર ૨-યુનિવર્સિટી દ્વારા શિક્ષણ પ્રદાન કરવાના ખર્ચમાં વિદ્યાર્થીઓ પાસેથી લેવામાં આવતી વાસ્તવિક ફીમાં મોટો તફાવત છે.એવી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે સામાવાળા નંબર ૨-યુનિવર્સિટી અભ્યાસના આવા અદ્યતન અભ્યાસક્રમ માટે જરૂરી અત્યાધુનિક માળખાગત સુવિધાઓની સ્થાપના અને જાળવણી પર અનુકરણીય ખર્ચ કરે છે.એવી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે વિદ્યાર્થીઓ પાસેથી વસૂલવામાં આવતી ફીનું માળખું શિક્ષણ પ્રદાન કરવાના વાસ્તવિક ખર્ચની સરખામણીમાં અનંત છે.

૪.૧૩ સામાવાળાઓ નંબર ૨ અને ૩ વતી હાજર રહેલા વિદ્વાન પરિષ્ઠ વકીલ શ્રી કમલ ત્રિવેદીએ વધુમાં રજૂઆત કરી છે કે સામાવાળા નંબર ૨-યુનિવર્સિટી

દ્વારા શૈક્ષણિક વર્ષ ૨૦૧૪-૧૫, ૨૦૧૫-૧૬ અને ૨૦૧૬-૧૭ માટે શિક્ષણ પ્રદાન કરવાના ખર્ચના સારાંશને ધ્યાનમાં લેતા, જેની વિગતો રેકૉર્ડ પર રજૂ કરવામાં આવી છે, અપીલકર્તાની વિનંતી છે કે એમ.ટેક. (સાયબર સુરક્ષા અને ઘટના પ્રતિસાદ) ના અભ્યાસક્રમની ફી માળખું અન્ય સરકારી અને સરકારી અનુદાન-સહાય સંસ્થાઓ અને કોલેજોની સમકક્ષ ૧,૫૦૦ રૂપિયા હોવી જોઈએ, જે ખોટી ધારણા છે કારણ કે ઉપરોક્ત ફી ખોટી છે. ઇજનેરીના સામાન્ય ક્ષેત્રમાં એમ.ટેક. પ્રદાન કરતી કોલેજો અને સંસ્થાઓ માટે માળખું સૂચવવામાં આવ્યું છે, જેમાં ફોરેન્સિક વિજ્ઞાનના અદ્યતન અભ્યાસક્રમોમાં જરૂરી માળખાગત સુવિધાઓ અને સાધનોના સ્કેલની જરૂર નહીં પડે.

જ.૧૪ સામાવાળા નંબર ૨ અને ૩ વતી હાજર રહેલા વિદ્વાન પરિષ્ઠ વકીલ શ્રી કમલ ત્રિવેદી દ્વારા રજૂ કરવામાં આવ્યું છે કે તેથી, અપીલકર્તાની વિનંતી છે કે તે એમ.ટેક. ના અભ્યાસક્રમની ફી માળખું ધરાવે. (અન્ય સરકારી અને સરકારી ગ્રાન્ટ-ઇન-એઇડ સંસ્થાઓ અને કોલેજોની સમકક્ષ રૂ. ૧૫૦૦/- નું સાયબર સુરક્ષા અને ઘટના પ્રતિસાદ) ખોવાઈ ગયું છે કારણ કે એમ.ટેક. ઓફર કરતી કોલેજો અને સંસ્થાઓ માટે ઉપરોક્ત ફી માળખું સૂચવવામાં આવ્યું છે. ઇજનેરીના સામાન્ય ક્ષેત્રમાં જેમાં ફોરેન્સિક વિજ્ઞાન ના અદ્યતન અભ્યાસક્રમો માં જરૂરી માળખાગત સુવિધાઓ અને સાધનોના સ્કેલની જરૂર નહીં પડે.

૪.૧૫ ઉપરોક્ત રજૂઆતો કરીને, વર્તમાન અપીલને નકારી કાઢવા વિનંતી કરવામાં આવે છે અને વૈકલ્પિક રીતે, વિનંતી કરવામાં આવે છે કે અહીં ઉપર રજૂ કરાયેલ યોગ્ય સૂચનો કરવા માટે આગળ રજૂ કરીને કે સામાવાળા નંબર ૨ અને ૩, યુનિવર્સિટી અને સંસ્થા શિક્ષણના ધોરણમાં શ્રેષ્ઠતા હાંસલ કરવા માટે આ અદાલત તરફથી કોઈપણ સૂચન સ્વીકારવા તૈયાર છે.

૫. શ્રીમતી મનીષા લવકુમાર, વિદ્વાન સરકારી વકીલ સામાવાળા નંબર ૧-ગુજરાત રાજ્ય વતી હાજર થયા છે. આર.એ.એફ.એફ. અધિનિયમની કલમ ૧૦નો ઉલ્લેખ કરતા કહેવામાં આવ્યું છે કે આ કાયદો બિન-સહાયિત વ્યાવસાયિક શૈક્ષણિક કોલેજો અથવા સંસ્થાઓને લાગુ પડશે. એવી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે સામાવાળા નંબર ૨-યુનિવર્સિટી એક સહાયિત યુનિવર્સિટી છે અને તેથી, જ્યાં સુધી સામાવાળા નંબર ૨ અને ૩ નો સંબંધ છે ત્યાં સુધી ફી નિયમન સમિતિ પાસે ફી માળખું નક્કી કરવાનો કોઈ અધિકારક્ષેત્ર રહેશે નહીં.

૫.૧ સામાવાળા નંબર ૧-ગુજરાત રાજ્ય વતી હાજર રહેલા વિદ્વાન સરકારી વકીલ એમ. આર. મનીષા લવકુમારે વધુમાં રજૂઆત કરી છે કે અન્યથા પણ, ગુજરાત ફોરેન્સિક સાયન્સ યુનિવર્સિટી એક્ટ, ૨૦૦૮ની કલમ ૭ અને ૩૫ને ધ્યાનમાં રાખીને, સામાવાળા-યુનિવર્સિટીને વિદ્યાર્થીઓ પાસેથી ફી નક્કી કરવા, માંગવા અને પ્રાપ્ત કરવાની સત્તા આપવામાં આવી છે.

પ.૨ હવે જ્યાં સુધી માસ્ટર ઓફ એન્જિનિયરિંગ એન્ડ ટેકનોલોજી અને માસ્ટર ઓફ ફાર્મસી અભ્યાસક્રમો (પ્રવેશ અને ફીની ચુકવણીનું નિયમન) નિયમો, ૨૦૧૩ના નિયમ ૧૫ પર અરજદારો દ્વારા આધાર રાખવામાં આવ્યો છે, ત્યાં સુધી સામાવાળા નંબર ૧ વતી હાજર રહેલા વિદ્વાન સરકારી વકીલ એમ. આર. મનીષા લવકુમારે રજૂ કર્યું છે કે રાજ્ય સરકારે જી.એસ.એફ.યુ. એટલે કે સામાવાળા-યુનિવર્સિટી અને જી.એસ.એફ.યુ. દ્વારા પ્રસ્તુત એમ.ટેક. અભ્યાસક્રમ ને આર.એ.એફ.એફ. અધિનિયમના કાર્યક્ષેત્રમાંથી નિયમ ૧૩, ઠરાવ તારીખ ૦૪/૧૦/૨૦૧૭ હેઠળ મુક્તિ આપી છે.

પ.૩ શ્રીમતી મનીષા લવકુમાર, વિદ્વાન સરકારી પ્લીડર દ્વારા રજૂ કરવામાં આવ્યું છે કે, જેમ કે, ૨૦/૦૨/૨૦૧૭ ના સંદેશાવ્યવહાર દ્વારા, ફી નિયમનકારી સમિતિ (ટેકનિકલ) એ જી.એસ.એફ.યુ. ના કુલસચિવને એમ.ટેક. અને એમ. બી. એ. અભ્યાસક્રમો માટે ફી માળખું નક્કી કરવા માટે સમિતિનો સંપર્ક કરવાની જાણ કરી હતી. વ્યાવસાયિક અભ્યાસક્રમો માટેની પ્રવેશ સમિતિએ પણ જી.એસ.એફ.યુ. ના કુલસચિવને પત્ર લખીને પ્રવેશ પ્રક્રિયા હાથ ધરવા માટે ગુજરાત સરકાર દ્વારા આપવામાં આવેલી સૂચના/મંજૂરી, જો કોઈ હોય તો, પ્રદાન કરવા જણાવ્યું હતું. વધુમાં રજૂ કરવામાં આવ્યું છે કે ૨૬/૦૪/૨૦૧૭ ના સંદેશાવ્યવહાર દ્વારા ગુજરાત રાજ્યના ગૃહ વિભાગના

અધિક મુખ્ય સચિવને જી.એસ.એફ.યુ. ના કુલસચિવ દ્વારા જાણ કરવામાં આવી હતી કે, જી.એસ.એફ.યુ. એ ગુજરાત સરકાર દ્વારા ગૃહ વિભાગના નેજા હેઠળ સ્થાપિત અને ગુજરાત સરકાર દ્વારા ભંડોળ પૂરું પાડવામાં આવેલ ૧૦૦% ગ્રાન્ટ-ઇન-એઇડ સ્ટેટ યુનિવર્સિટી હોવાથી, જી.એસ.એફ.યુ. ને ફી નિયમનકારી સમિતિ અને વ્યાવસાયિક અભ્યાસક્રમો માટેની પ્રવેશ સમિતિના કાર્યક્ષેત્રમાંથી મુક્તિ આપવામાં આવી શકે છે. તે મુજબ, ગુજરાત સરકારે તેના ગૃહ વિભાગ દ્વારા, શિક્ષણ વિભાગ સાથે જરૂરી પરામર્શ કર્યા પછી, જી.એસ.એફ.યુ. દ્વારા વિનંતી કરાયેલ તારીખ ૦૪/૧૦/૨૦૧૭ ઠરાવ દ્વારા મુક્તિ આપી હતી. એવું રજૂ કરવામાં આવે છે કે ઉપરોક્ત ઠરાવ હવે ૨૩/૦૪/૨૦૧૮ પર સરકારી રાજપત્રમાં પ્રકાશિત કરવામાં આવ્યો છે. તે રજૂ કરવામાં આવે છે કે તેથી, સામાવાળા-યુનિવર્સિટી દ્વારા નિર્ધારિત ફી માળખું ગુજરાત ફોરેન્સિક સાયન્સ યુનિવર્સિટી એક્ટ, ૨૦૦૮ અને રાજ્ય સરકાર દ્વારા બહાર પાડવામાં આવેલા ૦૪/૧૦/૨૦૧૭ ના ઠરાવ અનુસાર છે.

૬. અપીલકર્તાની સુનાવણી કરી-મૂળ અરજદાર નંબર ૧ જે પક્ષકર જાતે તરીકે હાજર થયો છે, શ્રી કમલ ત્રિવેદી, સામાવાળા નંબર ૨ અને ૩ વતી વિદ્વાન પરિષ્ઠ વકીલ-ગુજરાત ફોરેન્સિક સાયન્સ યુનિવર્સિટી અને સંસ્થા અને શ્રીમતી મનીષા લવકુમાર, વિદ્વાન સરકારી વકીલ, સામાવાળા નંબર ૧-ગુજરાત રાજ્ય વતી.

૭. શરૂઆતમાં, એ નોંધવું જરૂરી છે કે વિદ્વાન સિંગલ જજ સમક્ષની અરજીમાં, અરજદારો-વિદ્યાર્થીઓ, જેઓ સામાવાળા નંબર ૨ અને ૩ યુનિવર્સિટી અને સંસ્થામાં એમ.ટેક. (સાયબર સુરક્ષા અને ઘટના પ્રતિસાદ) દરમિયાન તેમના અભ્યાસની કાર્યવાહી કરી રહ્યા છે, તેમણે બે ગણી ફરિયાદો કરી હતી, એટલે કે (i) સામાવાળા નંબર ૩-સંસ્થામાં ફેકલ્ટીની અપર્યાપ્તતા અને (ii) એમ.ટેક. (સાયબર સુરક્ષા અને ઘટના પ્રતિસાદ) અભ્યાસક્રમ માટે ફી માળખું નક્કી કરવું.

૮. વિવાદિત ચુકાદા અને આદેશ દ્વારા, વિદ્વાન એકલ ન્યાયાધીશે ઉપરોક્ત અરજીને મુખ્યત્વે આ આધાર પર ફગાવી દીધી છે કે એકવાર અરજદારોને પ્રવેશ મળી ગયા પછી, તે પછી તેમના માટે ફી/ફી માળખા અને/અથવા માળખાગત સુવિધાઓ પૂરી પાડવામાં કોઈ ખામી અને ફેકલ્ટીની અપર્યાપ્તતા અંગે ફરિયાદ કરવા માટે ખુદી રહેશે નહીં અને જો અરજદારો સંતુષ્ટ ન હોય, તો તે કિસ્સામાં, અરજદારો કોલેજ/સંસ્થા છોડી શકે છે. વિદ્વાન સિંગલ જજે આ અરજીને એ આધાર પર પણ ફગાવી દીધી છે કે ગુજરાત ફોરેન્સિક સાયન્સ યુનિવર્સિટી એક્ટ, ૨૦૦૮ની જોગવાઈઓ અને સરકારી અધિસૂચના તારીખ ૦૪/૧૦/૨૦૧૭ ને ધ્યાનમાં રાખીને, જેમાં અરજદારો તેમના અભ્યાસની કાર્યવાહી કરી રહ્યા છે તે અભ્યાસક્રમને સંબંધિત નિયમોના કાર્યક્ષેત્રમાંથી મુક્તિ આપવામાં આવી છે, આર.એ.એફ.એફ. એક્ટ અને/અથવા સંબંધિત નિયમો

સામાવાળાઓ નંબર ૨ અને ૩ દ્વારા સંચાલિત અભ્યાસક્રમને લાગુ પડશે નહીં અને તેથી, આર.એ.એફ.એફ. એક્ટની જોગવાઈઓ હેઠળ રચાયેલી ફી નિયમનકારી સમિતિને ઉપરોક્ત અભ્યાસક્રમ માટે ફી માળખું નક્કી કરવાનો કોઈ અધિકારક્ષેત્ર રહેશે નહીં. વિવાદિત ચુકાદા અને આદેશથી વ્યથિત અને અસંતુષ્ટ અનુભવતા મૂળ અરજદાર નંબર ૧ એ લેટર્સ પેટન્ટની કલમ ૧૫ હેઠળ વર્તમાન લેટર્સ પેટન્ટ અપીલ દાખલ કરી છે.

૯. શરૂઆતમાં, એ નોંધવું જરૂરી છે કે સામાવાળા નંબર ૨ અને ૩ વતી હાજર રહેલા વિદ્વાન પરિષ્ઠ વકીલ શ્રી કમલ ત્રિવેદીએ બારમાં સ્પષ્ટપણે જણાવ્યું છે કે જે આધારો પર વિદ્વાન એકલ ન્યાયાધીશે અરજીને ફગાવી દીધી છે, એટલે કે, (i) એકવાર અરજદારોને પ્રવેશ મળી ગયા પછી, તે પછી તેમના માટે ફી અથવા ફી માળખા અને/અથવા (ii) ફેકલ્ટી અને/અથવા અન્ય કોઈપણ માળખાગત સુવિધાઓની અપૂરતીતાના સંદર્ભમાં પણ કોઈ ફરિયાદ કરવા માટે મુક્ત રહેશે નહીં અને (ii) જો અરજદારો વ્યથિત છે અને/અથવા સંતુષ્ટ નથી, તો અભ્યાસક્રમ છોડી શકે છે, સામાવાળાઓ નંબર ૨ અને ૩ કહેવાતા દષ્ટિકોણને સ્વીકારતા નથી. વિદ્વાન પરિષ્ઠ વકીલ શ્રી કમલ ત્રિવેદીએ બારમાં જણાવ્યું છે કે સામાવાળા નંબર ૨ અને ૩ ખાસ કરીને અને સ્પષ્ટ રીતે શિક્ષણમાં શ્રેષ્ઠતામાં માને છે અને તે સામાવાળા નંબર ૨-યુનિવર્સિટીનો વિદ્યાર્થીઓમાં વૈશ્વિક ક્ષમતાઓ વિકસાવવા માટે શૈક્ષણિક શ્રેષ્ઠતાના કેન્દ્ર તરીકેનો પ્રયાસ હોવાથી,

સામાવાળા નંબર ૨ અને ૩ શિક્ષણના આવા ધોરણો હાંસલ કરવા માટે તમામ સૂચનો માટે ખુદા છે.

૧૦. અપીલકર્તા-પક્ષકાર અને સામાવાળાઓ વતી હાજર રહેલા વિદ્વાન વકીલને સાંભળ્યા પછી અને વિદ્વાન એકલ ન્યાયાધીશ દ્વારા પસાર કરવામાં આવેલા વિવાદિત ચુકાદા અને આદેશને ધ્યાનમાં રાખીને અને જે આધારો પર વિદ્વાન એકલ ન્યાયાધીશે અરજીને ફગાવી દીધી છે અને મુખ્ય અરજીમાં વિનંતી કરવામાં આવી છે તે મૂળ અરજદારોને રાહત આપવાનો ઇનકાર કર્યો છે, એટલે કે, (i) એકવાર અરજદારોને પ્રવેશ મળી ગયા પછી, તે પછી તેમના માટે ફી અથવા ફી માળખા અને/અથવા (ii) ફેકલ્ટી અને/અથવા અન્ય કોઈપણ માળખાગત સુવિધાઓની અપૂરતીતાના સંદર્ભમાં પણ કોઈ ફરિયાદ કરવા માટે ખુદું રહેશે નહીં અને (ii) જો અરજદારો વ્યથિત છે અને/અથવા સંતુષ્ટ નથી, તેઓ અભ્યાસક્રમ છોડી શકે છે, અમારો વિચારણીય અભિપ્રાય છે કે વિદ્વાન એકલ ન્યાયાધીશે જે આધારો/કારણો પર અરજીને ફગાવી દીધી છે તે ટકાઉ નથી, પ્રથમ, આ આધાર પર કે વિદ્યાર્થીઓ બ્રોશરો અથવા અન્ય સામગ્રીના રૂપમાં તેમને કરવામાં આવેલી રજૂઆતના આધારે સંસ્થામાં પ્રવેશ મેળવે છે અને ત્યારબાદ, પ્રવેશ મેળવ્યા પછી અને અભ્યાસ કરતી વખતે, જો વિદ્યાર્થીઓ દ્વારા એવું જાણવા મળે કે પ્રવેશ સમયે જે રજૂ કરવામાં આવ્યું હતું તે ખોટું હતું અને/અથવા ત્યાં કોઈ જરૂરી લાયક સંખ્યાબંધ ફેકલ્ટી અને/અથવા માળખાગત સુવિધાઓનો અભાવ છે, તો તે હંમેશા માન્ય રહેશે. પ્રવેશ મેળવ્યા પછી પણ

વિદ્યાર્થીઓ માટે ફરિયાદ કરવા માટે ખુલ્લું છે. જો વિદ્યાર્થીઓ પછીથી આવી ફરિયાદ કરે છે, સૌપ્રથમ ફરિયાદ નિવારણ સમિતિ અને/અથવા યોગ્ય અધિકારી સમક્ષ અને તેમ છતાં ખામીઓ દૂર થતી નથી, તો આવા વિદ્યાર્થીઓ માટે અદાલતનો સંપર્ક કરવો અને યુનિવર્સિટી/સંસ્થાને પૂરતી સંખ્યામાં લાયક ફેકલ્ટીઓ હોય તે માટે નિર્દેશ આપતા યોગ્ય રાહત મેળવવાનું હંમેશા ખુલ્લું છે. બીજું, ફી માળખાના સંદર્ભમાં પણ, કાયદાની વિરુદ્ધ કોઈ અવરોધ ન હોઈ શકે. જો એવું જોવા મળે કે કોઈ ચોક્કસ અભ્યાસક્રમ ચોક્કસ વૈધાનિક નિયમો દ્વારા સરકાર દ્વારા સ ચાલિત છે, ખાસ કરીને, ફી માળખાના સંદર્ભમાં, તો વિદ્યાર્થીઓ માટે પ્રવેશ મેળવ્યા પછી પણ ફી માળખાના સંદર્ભમાં ફરિયાદ કરવા માટે હંમેશા ખુલ્લું છે. માત્ર વિદ્યાર્થીઓને પ્રવેશ મળ્યો હોવાથી, તેમને તેમની ફરિયાદો જાહેર કરવાથી રોકી શકાતા નથી અને તેમને સંબંધિત સંસ્થા/યુનિવર્સિટીને કાયદા અને/અથવા વૈધાનિક જોગવાઈઓનું પાલન કરવા માટે નિર્દેશ આપતી રિટ માંગવાથી રોકી શકાતા નથી. તેથી, ઉપરોક્ત આધારો કે જેના પર વિદ્વાન એકલ ન્યાયાધીશે મૂળ અરજદારોને રાહત આપવાનો ઈનકાર કર્યો છે તે કાયદા હેઠળ ટકાઉ નથી અને તેને સ્વીકારી શકાતા નથી.

૧૧. હવે મૂળ અરજદારો દ્વારા કરવામાં આવેલી આ ફરિયાદનો સંબંધ છે ત્યાં સુધી કે, પ્રતિવાદી નં. ૨ અને ૩ માં એમ.ટેક. (સાયબર સુરક્ષા અને ઘટના પ્રતિસાદ) ના અભ્યાસક્રમમાં અભ્યાસ કરતા વિદ્યાર્થીઓ માટે, પ્રથમ તો

શિક્ષકોની અપર્યાપ્તતા અને/અથવા લાયકાત ધરાવતા શિક્ષકોની અનુપલબ્ધતા અને/અથવા યુ.જી.સી. દ્વારા નિર્ધારિત માપદંડો મુજબ લાયક શિક્ષકોની નિમણૂક ન થવા અંગે જે બાબત છે, તે મુદ્દા પર વિચારણા કરતી વખતે માર્યેડ માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલત દ્વારા કેટલાક નિર્ણયોમાં કરવામાં આવેલા અવલોકનોને સંદર્ભમાં લેવા જરૂરી છે.

૧૧.૧ ઉન્ની કૃષ્ણનના કિસ્સામાં.જે. પી. અને અન્યો વિરુદ્ધ રાજ્ય (૧૯૯૩) ૧ એસ. સી. સી. ૬૪૫ માં નોંધાયેલ અન્યોના અહેવાલમાં, માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલતે અવલોકન કર્યું છે અને એવું માન્યું છે કે શિક્ષણનો અધિકાર સ્પષ્ટપણે મૂળભૂત અધિકાર તરીકે દર્શાવવામાં આવ્યો નથી, તેમ છતાં તે અદાલતો દ્વારા આપવામાં આવેલા વ્યાપક અને વિસ્તૃત અર્થઘટનને ધ્યાનમાં રાખીને બંધારણની કલમ ૨૧ હેઠળ બાંધધરીકૃત જીવનના અધિકારમાંથી ગર્ભિત છે અને વહે છે. વધુમાં એવું જોવા મળ્યું છે કે શિક્ષણના અધિકારને એક દિવ્ય મહત્વ તરીકે ગણવામાં આવે છે. તે વ્યક્તિ અને રાષ્ટ્રના અધિકાર માટે મૂળભૂત મહત્વ ધરાવે છે. વધુમાં એવું અવલોકન કરવામાં આવ્યું છે કે આ દેશના નાગરિકોને શિક્ષણ પ્રદાન કરવામાં નહીં આવે તો બંધારણની પ્રસ્તાવનામાં દર્શાવેલા ઉદ્દેશો હાંસલ કરી શકાતા નથી અને બંધારણ નિષ્ફળ જશે.

૧૧.૨ સચિવ, મહાત્મા ગાંધી મિશન અને અન્ય વિરુદ્ધ ભારતીય કામગાર સેના

અને અન્યોએ (૨૦૧૭) ૪ એસ. સી. સી. ૪૪૯ માં અહેવાલ આપ્યો હતો, તે કિસ્સામાં તાજેતરમાં, માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલતને મનુષ્યના જીવનમાં શિક્ષણની ભૂમિકાના મહત્વ પર વિચાર કરવાનો પ્રસંગ મળ્યો હતો. માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલતે ફક્ત ૩૪ થી ૪૮ માં નીચે મુજબ અવલોકન કર્યું છે અને ચુકાદો આપ્યો છે:

“૩૪. મનુષ્યના જીવનમાં શિક્ષણની ભૂમિકાનું મહત્વ એ સમાજમાં સારી રીતે જાણીતું છે જેણે 'શૂન્ય' ની વિભાવનાની શોધ કરી હતી. વસાહતી શાસકોએ પણ શૈક્ષણિક સંસ્થાઓની સ્થાપના કરી હતી અને અમુક અંશે નાણાકીય સહાય પૂરી પાડીને તેમને ટેકો આપવાની વ્યવસ્થા રજૂ કરીને બિન-રાજ્ય અભિનેતાઓ દ્વારા શૈક્ષણિક સંસ્થાઓની સ્થાપનાને પ્રોત્સાહન આપ્યું હતું. હકીકત એ છે કે ભારતના બંધારણના નિર્માતાઓએ કલમ ૨૯ (૨) [૧૭] માં શૈક્ષણિક સંસ્થાઓને "રાજ્યના ભંડોળમાંથી સહાય" અને કલમ ૩૦ (૨) [૧૮] માં "શૈક્ષણિક સંસ્થાઓને સહાય" નો ઉલ્લેખ કરવાનું પસંદ કર્યું છે, તે એ હકીકતનો પુરાવો છે કે બંધારણના નિર્માતાઓએ બિન-રાજ્ય કાયદાઓ દ્વારા પણ સ્થાપિત શૈક્ષણિક સંસ્થાઓને આર્થિક ટેકો આપવાની જરૂરિયાતની નોંધ લીધી હતી.

૩૫. સરકારની લોકશાહી વ્યવસ્થાની જાળવણી માટે શિક્ષણ એ સૌથી

મહત્વપૂર્ણ ઘટકોમાંનું એક છે. વિસ્કોન્સિન વિરુદ્ધ ચોડર, ૪૦૬ ચુ. એસ. ૨૦૫ (૧૯૭૨) માં અમેરિકાની સર્વોચ્ચ અદાલતે અવલોકન કર્યું:

“૨૫. ... જો આપણે સ્વતંત્રતા અને સ્વતંત્રતાની જાળવણી કરવી હોય તો નાગરિકોને આપણી ખુદી રાજકીય વ્યવસ્થામાં અસરકારક અને બુદ્ધિપૂર્વક ભાગ લેવા માટે તૈયાર કરવા માટે અમુક અંશે શિક્ષણ જરૂરી છે....”

૩૬. વ્યક્તિ માટે આર્થિક રીતે ઉત્પાદક જીવન જીવવા માટે શિક્ષણ એક મૂળભૂત સાધન બની જાય છે. વ્યક્તિનું આર્થિક રીતે ઉત્પાદક જીવન માત્ર વ્યક્તિ અને તેના પરિવારના જીવનની ગુણવત્તામાં જ સુધારો કરતું નથી, પરંતુ મોટા પ્રમાણમાં સમાજના લાભમાં પણ યોગદાન આપે છે. મોટા પ્રમાણમાં ચીજવસ્તુઓ અને સેવાઓનું ઉત્પાદન તકનીકી રીતે લાયકાત ધરાવતા માનવ સંસાધનોની ઉપલબ્ધતા પર નિર્ભર કરે છે. તેથી તકનીકી શિક્ષણમાં તકનીકી રીતે લાયક વ્યક્તિ તેમજ સમાજની આર્થિક સમૃદ્ધિમાં સીધું યોગદાન આપવાની ક્ષમતા છે.

૩૭. ઉન્ની કૃષ્ણન, જે. પી. અને અન્યો વિરુદ્ધ સ્ટેટ ઓફ આંધ્ર પ્રદેશ અને અન્યો, (૧૯૯૩) ૧ એસ.સી.સી. ૬૪૫ માં આ અદાલતે એ હકીકતની નોંધ લીધી હતી કે "શિક્ષણ એ સંરક્ષણ પછી અંદાજિત ખર્ચનું

બીજું સૌથી મોટું ક્ષેત્ર છે" અને તે પણ કે તે "કુલ રાષ્ટ્રીય ઉત્પાદનનો ૩ ટકા હિસ્સો શિક્ષણમાં ખર્ચવામાં આવે છે".

૩૮. આ અદાલતે કલમ ૪૧ના આદેશની નોંધ લીધી હતી "કલમ ૨૧માંથી વહેતા શિક્ષણના અધિકારની સામગ્રીને સમજાવવા માટે" અને એ હકીકત કે :

"૧૮૨.....મફત શિક્ષણનો અધિકાર માત્ર બાળકોને જ ઉપલબ્ધ છે જ્યાં સુધી તેઓ ૧૪ વર્ષની વય પૂર્ણ ન કરે તે પછી, શિક્ષણ પ્રદાન કરવાની રાજ્યની જવાબદારી તેની આર્થિક શાંતિ અને વિકાસની મર્યાદાને આધિન છે.

છેવટે, આ અદાલતે ચુકાદો આપ્યો કે:

"૧૮૩. ....શિક્ષણનો અધિકાર તેના અંતર્ગત મૂળભૂત મહત્વને કારણે જીવનના અધિકારમાં ગણિત છે.

અને તેથી બંધારણની કલમ ૨૧નું એક પાસું છે. સંસદે આ અદાલતના નિષ્કર્ષને સમર્થન આપ્યું અને કલમ ૨૧એ દાખલ કરીને શિક્ષણના મૂળભૂત અધિકારની સ્પષ્ટ ઘોષણા કરવા માટે બંધારણમાં સુધારો કર્યો.

૩૯. લોકશાહી અને સમાજની આર્થિક સુખાકારી જાળવવા માટે શિક્ષણ એક

મહત્વપૂર્ણ પરિબલ છે. તેથી, ભારતનું બંધારણ શિક્ષણના ક્ષેત્ર પર નોંધપાત્ર ધ્યાન આપે છે. તે શિક્ષણની પ્રવૃત્તિના વિવિધ પાસાઓનું નિયમન કરવાની જરૂરિયાતને માન્યતા આપે છે અને માત્ર શૈક્ષણિક સંસ્થાઓની સ્થાપના અને વહીવટ કરવાની જ નહીં પરંતુ ખાનગી/બિન-રાજ્ય અભિનેતાઓ દ્વારા સંચાલિત શૈક્ષણિક સંસ્થાઓને નાણાકીય સહાય પૂરી પાડવાની પણ જરૂરિયાતને માન્યતા આપે છે.

૪૦. આ દેશમાં કોલેજ શિક્ષણ પ્રણાલીના વિકાસનું ટૂંકું સ્કેચ ચોક્કસપણે સમસ્યા સમજવામાં મદદ કરશે. અંગ્રેજી શિક્ષણ પ્રણાલી પર આધારિત શિક્ષણ આપતી કોલેજોની સ્થાપના [૨૧] આ દેશમાં યુનિવર્સિટીઓની સ્થાપના પહેલા થઈ હતી. કોલેજોની સ્થાપના સરકારો અથવા રાજ્યના અન્ય સાધનો સિવાય વ્યક્તિઓ, સમાજો, ટ્રસ્ટો વગેરે (અહીં સામૂહિક રીતે "બિન-રાજ્ય અભિનેતાઓ" તરીકે ઓળખવામાં આવે છે) દ્વારા કરવામાં આવી હતી અને હજુ પણ કરવામાં આવી રહી છે. તે સમયે લંડન યુનિવર્સિટીની નકલ કરીને બ્રિટિશ ભારતના પ્રાંતોમાં યુનિવર્સિટીઓની સ્થાપના કરવામાં આવી હતી. તે બધાએ ડિગ્રી પ્રદાન કરવાની સત્તા ધરાવતી સંપૂર્ણ તપાસ સંસ્થાઓ તરીકે શરૂઆત કરી હતી. તેઓ યુનિવર્સિટીઓમાં ભણાવતા ન હતા. ૧૯૦૨માં ભારતીય યુનિવર્સિટી આયોગની નિમણૂક કરવામાં આવી હતી. તે પછી ભારતીય યુનિવર્સિટી અધિનિયમ, ૧૯૦૪ આવ્યો હતો. કાયદાની કલમ ૩ હેઠળ, યુનિવર્સિટીઓને

વિદ્યાર્થીઓને સૂચના આપવા માટે સક્ષમ બનાવવામાં આવી હતી. કલમ ૨૦ અને ૨૧ એ યુનિવર્સિટીઓને સંલગ્ન કોલેજો માટે અધિકૃત કરી હતી. જ્યારે કલમ ૨૦ જાહેર કરે છે કે ૧૯૦૪ અધિનિયમ પહેલા કોઈપણ યુનિવર્સિટી સાથે જોડાયેલી કોલેજો "આવા જોડાણ દ્વારા તેને આપવામાં આવેલા અધિકારોનો ઉપયોગ કરવાનું ચાલુ રાખે છે", કલમ ૨૧ કોલેજ દ્વારા અરજી પર યુનિવર્સિટી દ્વારા જોડાણ આપવા માટે પ્રદાન કરે છે (દેખીતી રીતે અગાઉ યુનિવર્સિટી સાથે જોડાયેલી નથી) અને તેની આનુષંગિક બાબતો. ઉપરોક્ત અધિનિયમની કલમ ૧૯ એ તે જાહેર કર્યું. કોઈ પણ વ્યક્તિને કોઈ પણ યુનિવર્સિટીની પરીક્ષામાં ઉમેદવાર તરીકે દાખલ કરવામાં આવશે નહીં. જ્યાં સુધી તે યુનિવર્સિટી સાથે સંલગ્ન કોલેજમાંથી પ્રમાણપત્ર રજૂ ન કરે, કે તેણે નિયમન દ્વારા નિર્ધારિત સૂચનાનો અભ્યાસક્રમ પૂર્ણ કર્યો છે.

૪૧. સમય જતાં, બંધારણના આગમન પહેલા, દેશના વિવિધ ભાગોમાં સંખ્યાબંધ યુનિવર્સિટીઓ અસ્તિત્વમાં આવી હતી. તેમાંના દરેક કાં તો કાયદા દ્વારા અથવા હેઠળ બનાવવામાં આવ્યા હતા. બંધારણના આગમન પછી કલમ ૨૪૬ હેઠળ સત્તાના આધારે સાતમી અનુસૂચિની સૂચિ II ની એન્ટ્રી ૩૨ સાથે વાંચીને ફક્ત રાજ્ય વિધાનસભાઓ સાથે નિહિત યુનિવર્સિટીઓ સ્થાપિત કરવા માટે કાયદાકીય ક્ષમતા વિવિધ રાજ્ય વિધાનસભાઓ દ્વારા કરવામાં આવેલા વિવિધ કાયદાઓ દ્વારા અથવા તે હેઠળ ઘણી યુનિવર્સિટીઓની સ્થાપના

કરવામાં આવી હતી. આ તમામ કાયદાઓની યોજનામાં એક સ્પષ્ટ પેટર્ન છે. આ દરેક કાયદાઓ યુનિવર્સિટી સિવાય અન્ય કોઈ સંસ્થા દ્વારા કોઈપણ વ્યક્તિને કોઈ પણ ડિગ્રી પ્રદાન કરવા પર પ્રતિબંધ મૂકે છે. યુનિવર્સિટીઓને (૧) શિક્ષણ કોલેજોની સ્થાપના કરવા, (૨) બિન-રાજ્ય અભિનેતાઓ દ્વારા સ્થાપિત કોલેજોને જોડાણ આપવા માટે અધિકૃત કરવામાં આવે છે. તદ્દનુસાર, બિન-રાજ્ય અભિનેતાઓ દ્વારા સ્થાપિત કોલેજો યુનિવર્સિટીઓ સાથે જોડાણ મેળવવા માટે બંધાયેલા છે. સંલગ્ન કોલેજોને આપેલ વિષયમાં ડિગ્રી પ્રદાન કરવાના હેતુસર યુનિવર્સિટી (જે કોલેજ સંલગ્ન છે) દ્વારા યોજનારી પરીક્ષાઓ માટે વિદ્યાર્થીઓને તાલીમ આપવાની મંજૂરી આપવામાં આવી છે. સંલગ્ન કોલેજોના વહીવટને નિયંત્રિત કરવા માટે યુનિવર્સિટીઓને નોંધપાત્ર સત્તા આપવામાં આવી છે. આવી સત્તાનો ઉપયોગ કરીને, યુનિવર્સિટીઓ નિયમો અને શરતો નક્કી કરીને ગૌણ કાયદો બનાવી રહી છે, જેને આધિન કોલેજોને સંચાલિત કરી શકાય છે અને સંલગ્નતા મેળવી શકાય છે, વગેરે.

૪૨. ભારતના બંધારણ હેઠળ, રાજ્યોની સંસદ અને વિધાનસભાઓ બંનેને શિક્ષણના વિવિધ પાસાઓ પર કાયદો બનાવવાની સત્તા આપવામાં આવી છે. શિક્ષણના ક્ષેત્રના સંદર્ભમાં કાયદો ઘડવાની સત્તા મૂળભૂત રીતે રાજ્ય વિધાનસભાઓને કલમ ૨૪૬ (૩) હેઠળ આપવામાં આવી છે, જેને સાતમી અનુસૂચિની સૂચિ II ની એન્ટ્રી ૧૧ સાથે વાંચવામાં આવે છે, કારણ કે તે

બંધારણના જરૂમા સુધારા પહેલા હતી. સંસદને કલમ ૨૪૬ (૧) હેઠળ સૂચિ ૧ ની એન્ટ્રી ૬૩ થી ૬૬ [૨૬] (બંને સહિત) હેઠળ નિર્દિષ્ટ વિવિધ શૈક્ષણિક સંસ્થાઓના સંદર્ભમાં કાયદા બનાવવા માટે વિશેષ રીતે અધિકૃત કરવામાં આવી છે.

૪૩. સૂચિ III ની મૂળ એન્ટ્રી ૨૫ સૂચવે છે કે શિક્ષણના કેટલાક પાસાઓના સંદર્ભમાં કાયદાકીય સત્તાના (સંસદ તેમજ રાજ્ય વિધાનસભાના) સહવર્તી ક્ષેત્રને બદલવામાં આવ્યું છે.

૪૪. બંધારણના જરૂમા સુધારા દ્વારા, સૂચિ II ની એન્ટ્રી ૧૧ [૨૮] ને અવગણવામાં આવી હતી અને સૂચિ III ની એન્ટ્રી ૨૫ ને બદલવામાં આવી હતી. શિક્ષણને લગતા કાયદાનું આખું ક્ષેત્ર સમવર્તી સૂચિનો વિષય બની ગયું. એન્ટ્રી ૨૫ હવે વાંચે છે:

“૨૫. તકનિકી શિક્ષણ, તબીબી શિક્ષણ અને યુનિવર્સિટીઓ સહિત શિક્ષણ, સૂચિ I ની એન્ટ્રીઓ ૬૩, ૬૪, ૬૫ અને ૬૬ ની જોગવાઈઓને આધિન; મજૂરની વ્યાવસાયિક અને તકનિકી તાલીમ.”

૪૫. રાજ્યોને આવી કાયદાકીય સત્તાની ઉપલબ્ધતા (જરૂમા સુધારા પહેલા અને પછી બંને) આવશ્યકપણે તેની સાથે સહ-વ્યાપક કાર્યકારી સત્તા ધરાવતી હતી

જે રાજ્યોને કોલેજોની સ્થાપના અને સંચાલન માટે અધિકૃત કરતી હતી.

૪૬. સંસદે બંધારણની સાતમી અનુસૂચિની સૂચિ ૧ ની એન્ટ્રી ૬૩,૬૪ અને ૬૫ હેઠળ દર્શાવેલ ક્ષેત્ર પર તેની વિશિષ્ટ સત્તાનો ઉપયોગ કરતા કાયદા પણ બનાવ્યા. ઉપરોક્ત કાયદાઓ દ્વારા શૈક્ષણિક સંસ્થાઓની સ્થાપના કરવામાં આવી હતી અને તેમનો વહીવટ ભારત સરકાર અથવા અન્ય કોઈ સત્તામંડળને સોંપવામાં આવ્યો હતો.

૪૭. અનુસૂચિ VII સૂચિ II એન્ટ્રી ૩૨ સૂચવે છે કે રાજ્ય વિધાનસભાઓ પાસે "યુનિવર્સિટીઓના સમાવેશ, નિયમન અને સમાપન" સાથે સંબંધિત કાયદા બનાવવા માટે વિશિષ્ટ કાયદાકીય ક્ષમતા છે. આવા કાયદાકીય સત્તાનો ઉપયોગ કરીને, કાયદાઓ રાજ્ય વિધાનસભાઓ દ્વારા બનાવવામાં આવે છે જે યુનિવર્સિટીઓને અસ્તિત્વમાં લાવે છે.

૪૮. લઘુમતીઓ સહિત વિવિધ બિન-રાજ્ય અભિનેતાઓએ બંધારણના આગમન પહેલાં અને પછી (લગભગ ૨૦૦ વર્ષના સમયગાળા દરમિયાન) આ દેશમાં મોટી સંખ્યામાં કોલેજો અને અન્ય શૈક્ષણિક સંસ્થાઓની સ્થાપના કરી હતી. બિન-રાજ્ય અભિનેતાઓ દ્વારા કોલેજોની સ્થાપના અને વહીવટના કેટલાક પાસાઓ હંમેશા વિધાનસભા દ્વારા નિયંત્રિત કરવામાં આવે છે. વિવિધ

કાયદાઓ (જેના દ્વારા અથવા જેના હેઠળ યુનિવર્સિટીઓની સ્થાપના કરવામાં આવે છે) આદેશ આપે છે કે કોલેજોએ યોગ્ય યુનિવર્સિટી સાથે જોડાણ મેળવવું જોઈએ. જો કે, જરૂર સુધારા પછી, સંસદ પણ શિક્ષણની પ્રવૃત્તિને નિયંત્રિત કરવા માટે સક્ષમ બની હતી. સંસદ દ્વારા ઘડવામાં આવેલા કેટલાક કાયદાઓ નિયમન કરે છે. ઓલ ઇન્ડિયા કાઉન્સિલ ફોર ટેકનિકલ એજ્યુકેશન એક્ટ (એ.આઇ.સી.ટી.ઇ. એક્ટ) તેમાંથી એક છે.”

૧૧.૩ (૨૦૧૧) ૩ એસ. સી. સી. ૪૩૬ માં અહેવાલિત ઓરિસ્સા રાજ્ય અને અન્ય વિરુદ્ધ મમતા મોહંતીના કિસ્સામાં, માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલતને શિક્ષકોની શૈક્ષણિક શ્રેષ્ઠતાના મહત્વ પર વિચાર કરવાનો પ્રસંગ મળ્યો હતો. ઉપરોક્ત નિર્ણયમાં, માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલતે અવલોકન કર્યું છે કે શૈક્ષણિક સંસ્થાઓ દ્વારા પ્રદાન કરવામાં આવતી શિક્ષણની શ્રેષ્ઠતા મુખ્યત્વે શિક્ષણ કર્મચારીઓની શ્રેષ્ઠતા પર સીધી આધાર રાખે છે અને તેથી, જ્યાં સુધી તેઓ પોતે લાયકાત તરીકે નિર્ધારિત સારા શૈક્ષણિક રેકૉર્ડ/લઘુતમ લાયકાત ધરાવતા ન હોય ત્યાં સુધી શિક્ષણનું ધોરણ જાળવી/વધારી શકાતું નથી. ઉપરોક્ત નિર્ણયમાં વધુમાં અવલોકન કરવામાં આવ્યું છે કે વ્યક્તિના વ્યક્તિત્વને સંપૂર્ણ અને સંપૂર્ણ રીતે વિકસાવવા માટે શિક્ષણ જરૂરી છે કારણ કે તે ઔપચારિક શિક્ષણ દ્વારા તાલીમ અને જ્ઞાન, કુશળતા, મન અને ચારિત્ર્ય પ્રાપ્ત કરવાની પ્રક્રિયા પ્રદાન કરે છે. એવું જોવામાં આવે છે કે તેથી, રાષ્ટ્રની પ્રગતિ માટે

શૈક્ષણિક રેકૉર્ડની સાથે ઉચ્ચ શૈક્ષણિક ધોરણ અને શૈક્ષણિક શિસ્ત જાળવવી જરૂરી છે. વધુમાં એવું જોવા મળ્યું છે કે લોકશાહી તેના પોતાના અસ્તિત્વ માટે વ્યાવસાયિક અને સરઘસના શિક્ષણના ઉચ્ચ ધોરણ પર નિર્ભર છે. બાળકોને યોગ્ય અને સારી ગુણવત્તાયુક્ત શિક્ષણ મેળવવાની સુવિધા આપવા માટે બંધારણમાં કલમ ૨૧એ ઉમેરવામાં આવી છે. એવું જોવામાં આવે છે કે શિક્ષણની ગુણવત્તા વિવિધ પરિબલો પર નિર્ભર રહેશે પરંતુ તેમાં સૌથી વધુ સુસંગત શિક્ષણ કર્મચારીઓની શ્રેષ્ઠતા છે. ફક્ત ૨૯ થી ૩૩ માં, માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલતે અવલોકન કર્યું છે અને નીચે મુજબ ચુકાદો આપ્યો છે:

“૨૯. શિક્ષણ એ જીવનના કાર્યની તૈયારીમાં યુવાનોને આપવામાં આવતી વ્યવસ્થિત સૂચના, શાળાકીય શિક્ષણ અથવા તાલીમ છે. તે વ્યક્તિને મળેલા વિદ્વાનાપૂર્ણ શિક્ષણના સમગ્ર અભ્યાસક્રમને પણ સૂચિત કરે છે. શિક્ષણ એ ઔપચારિક શિક્ષણ દ્વારા વિદ્યાર્થીઓના જ્ઞાન, કૌશલ્ય, મન અને ચારિત્ર્યની તાલીમ અને વિકાસની પ્રક્રિયાને સૂચિત કરે છે. શૈક્ષણિક સંસ્થા દ્વારા આપવામાં આવતી શિક્ષણની શ્રેષ્ઠતા મુખ્યત્વે શિક્ષણ કર્મચારીઓની શ્રેષ્ઠતા પર સીધી આધાર રાખે છે. તેથી, જ્યાં સુધી તેઓ પોતે લાયકાત તરીકે નિર્ધારિત સારો શૈક્ષણિક રેકૉર્ડ/લઘુતમ લાયકાત ધરાવતા ન હોય, ત્યાં સુધી શિક્ષણનું ધોરણ જાળવી શકાય/વધારી શકાય તે કોઈની કલ્પના બહારની વાત છે.

“૧૮.જો આપણા દેશની પ્રગતિ કરવી હોય તો આપણે ઉચ્ચ

શૈક્ષણિક ધોરણો જાળવવા અને શૈક્ષણિક શિસ્ત અને શૈક્ષણિક સખતાઈ જાળવવા માટે ખૂબ જ કડક બનવું પડશે.

"૩૦.....લોકશાહી તેના જીવન માટે સામાન્ય, વ્યાવસાયિક અને વ્યાવસાયિક શિક્ષણના ઉચ્ચ ધોરણ પર નિર્ભર છે.'શિસ્ત સાથે નવા જ્ઞાનની શોધ સાથે શિક્ષણ' નો પ્રસાર કોઈપણ કિંમતે જાળવી રાખવો જોઈએ.

(મારફત : એકમાત્ર ટ્રસ્ટી લોક શિક્ષા ટ્રસ્ટ વિરુદ્ધ આપકવેરાના કમિશનર, મૈસૂર, એ. આઈ. આર. ૧૯૭૬ એસ. સી. ૧૦; ફ્રેન્ક એન્થની પબ્લિક સ્કૂલ એમ્પ્લોઈઝ એસોસિએશન વિરુદ્ધ યુનિયન ઓફ ઇન્ડિયા અને અન્યો, એ. આઈ. આર. ૧૯૮૭ એસ. સી. ૩૧૧; ઉસ્માનિયા યુનિવર્સિટી ટીચર્સ એસોસિએશન વિરુદ્ધ આંધ્ર પ્રદેશ રાજ્ય અને અન્ય, એ. આઈ. આર. ૧૯૮૭ એસ. સી. ૨૦૩૪; અને ડિરેક્ટર (સ્ટડીઝ), ડૉ. આંબેડકર ઇન્સ્ટિટ્યૂટ ઓફ હોટેલ મેનેજમેન્ટ, ન્યુટ્રિશન અને કેટરિંગ ટેકનોલોજી, ચંદીગઢ અને અન્યો વિરુદ્ધ વૈભવ સિંહ ચૌહાણ, (૨૦૦૯) ૧ એસ. સી. સી. ૫૯.

૩૦. મીરા મેસી (ડૉ.) વિરુદ્ધ એસ. આર. મેહરોત્રા (ડૉ.) અને અન્યોમાં, આ અદાલતે યુનિવર્સિટી શિક્ષણ આયોગ, એટલે કે રાધાકૃષ્ણન આયોગના અહેવાલને વિસ્તૃત રીતે ટાંક્યો હતો, જેમાં શિક્ષકોની પસંદગીમાં યોગ્યતાના માપદંડ લાગુ કરવામાં બેદરકારી હોવાનું અવલોકન કરીને ગંભીર ચિંતા વ્યક્ત કરવામાં આવી હતી. કોર્ટે યુનિવર્સિટી વહીવટીતંત્ર ૧૯૬૪ (૧૯૬૭) ની કેટલીક સમસ્યાઓ પર સમિતિના અન્ય અહેવાલમાંથી પણ ટાંક્યું હતું:

"૨૬.....'ઉચ્ચ શિક્ષણના ક્ષેત્રમાં સૌથી મહત્વપૂર્ણ પરિબળ એ છે કે શિક્ષણ સોંપવામાં આવેલ વ્યક્તિનો પ્રકાર. સક્ષમ શિક્ષકો વિના શિક્ષણમાં સુધારો કરી શકાતો નથી. યુનિવર્સિટીઓ જે સૌથી ગંભીર સમસ્યાનો સામનો કરી રહી છે તે સારા શિક્ષકોનો ઘટતો પુરવઠો છે. તેથી, યોગ્ય પ્રકારના શિક્ષકોનો પુરવઠો દેશની શૈક્ષણિક પ્રગતિમાં મહત્વપૂર્ણ ભૂમિકા ભજવે છે.

૩૧. મીરા મેસીના કેસમાં કોર્ટે વધુમાં નીચે મુજબ અવલોકન કર્યું હતું:

"૨૪. યુનિવર્સિટી શિક્ષણ પ્રદાન કરે છે જે શાળાપણનો પાયો નાખે છે.દેશની ભવિષ્યની આશાઓ અને આકાંક્ષાઓ આ શિક્ષણ પર નિર્ભર કરે છે, તેથી શૈક્ષણિક સંસ્થાઓની યોગ્ય અને શિસ્તબદ્ધ કામગીરી એ ઓળખ હોવી જોઈએ.જો આવી સંસ્થાઓ દ્વારા

કાયદાઓ અને સિદ્ધાંતોને નાબૂદ કરવામાં આવે તો તે માત્ર તેની કામગીરીને પ્રદૂષિત કરે છે, તેના ધોરણને બગાડે છે પણ તેના પોતાના વિદ્યાર્થીઓને અપનાવવામાં આવેલી ખોટી ચેનલ પણ દર્શાવે છે.જો એમ હોય તો, આવી સંસ્થાઓ સારા નાગરિકો કેવી રીતે પેદા કરી શકે? આ શૈક્ષણિક સંસ્થાઓ જ આ દેશની ભવિષ્યની આશા છે.તેઓ નૈતિકતા, નૈતિકતા અને શિસ્તનો પાયો નાંખે છે.જો પ્રવૃત્તિઓને નિયંત્રિત કરનારાઓ દ્વારા કોઈ ધોવાણ અથવા ઉતરતા હોય તો બધી અપેક્ષાઓ અને આશાઓ નાશ પામે છે. (ભાર આપવામાં આવ્યો)

૩૨. ચંદીગઢ વહીવટીતંત્ર અને અન્યો વિરુદ્ધ રજની વલી અને અન્યોમાં, આ અદાલતે નીચે મુજબ અવલોકન કર્યું હતું:

"૬.....તે એક બંધારણીય આદેશ છે કે રાજ્ય એવા વિદ્યાર્થીઓને યોગ્ય શિક્ષણ સુનિશ્ચિત કરશે કે જેમના પર સમાજનું ભવિષ્ય નિર્ભર છે. આ સિદ્ધાંતને અનુરૂપ, રાજ્યએ વિવિધ સ્તરે ખાનગી શાળાઓની સ્થાપના અને સંચાલનને નિયંત્રિત કરવા/નિયમન કરવા માટે કાયદા અને નિયમો બનાવ્યા છે.સંસ્થા સરળતાથી ચાલે તે સુનિશ્ચિત કરવા અને ભંડોળની અછતને કારણે શિક્ષણના ધોરણને નુકસાન ન થાય તે સુનિશ્ચિત કરવા માટે રાજ્ય સરકાર

ખાનગી શાળાઓને અનુદાન પ્રદાન કરે છે.કોઈ પણ શૈક્ષણિક સંસ્થામાં શિક્ષણના ઉચ્ચ ધોરણો જાળવવા માટે લાયક અને કાર્યક્ષમ શિક્ષકોની નિમણૂક અનિવાર્ય છે તેના પર ભાર મૂકવાની જરૂર નથી. (ભાર આપવામા આવ્યો)

૩૩. ઉપરોક્ત બાબતોને ધ્યાનમાં રાખીને, તે સ્પષ્ટ છે કે વ્યક્તિના વ્યક્તિત્વને સંપૂર્ણ રીતે વિકસાવવા માટે શિક્ષણ જરૂરી છે કારણ કે તે ઔપચારિક શિક્ષણ દ્વારા તાલીમ અને જ્ઞાન, કુશળતા, મન અને ચારિત્ર્ય પ્રાપ્ત કરવાની પ્રક્રિયા પ્રદાન કરે છે.તેથી, રાષ્ટ્રની પ્રગતિ માટે શૈક્ષણિક સખતાઈની સાથે ઉચ્ચ શૈક્ષણિક ધોરણ અને શૈક્ષણિક શિસ્ત જાળવવી જરૂરી છે.લોકશાહી તેના પોતાના અસ્તિત્વ માટે વ્યાવસાયિક અને વ્યાવસાયિક શિક્ષણના ઉચ્ચ ધોરણ પર નિર્ભર છે.ભંડોળની અછત એ રાજ્ય માટે તેના ભાવિ નાગરિકોને ગુણવત્તાયુક્ત શિક્ષણ ન આપવાનો આધાર ન હોઈ શકે.આ જ કારણ છે કે શિક્ષણનું સ્તર જાળવવા માટે રાજ્ય સરકાર ખાનગી શાળાઓને અનુદાન-સહાય પૂરી પાડે છે જેથી સંસ્થાને સરળતાથી ચલાવી શકાય જેથી ભંડોળની અછતને કારણે શિક્ષણનું સ્તર પ્રભાવિત ન થાય.”

૧૧.૪ સોસાયટી ફોર અનએડેડ પ્રાઇવેટ સ્કૂલ્સ ઓફ રાજસ્થાન વિરુદ્ધ યુનિયન ઓફ ઇન્ડિયાએ (૨૦૧૨) ૬ એસ. સી. સી. ૧ માં અહેવાલ આપ્યો હતો કે, માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલતે અવલોકન કર્યું છે કે શિક્ષણ એક એવી

પ્રક્રિયા છે જે ઘણા જુદા જુદા પરિબલોને સંલગ્ન કરે છે: જે શિક્ષણ પૂરું પાડે છે (શિક્ષક, શૈક્ષણિક સંસ્થાના માલિક, માતાપિતા), જે શિક્ષણ મેળવે છે (બાળક, વિદ્યાર્થી) અને જે શિક્ષણ મેળવનાર માટે કાયદેસર રીતે જવાબદાર છે (માતાપિતા, કાનૂની વાલીઓ, સમાજ અને રાજ્ય). એવું જોવામાં આવે છે કે આ પરિબલો શિક્ષણના અધિકારને પ્રભાવિત કરે છે.

૧૨. ઉપરોક્ત નિર્ણયોમાં માનનીય સુપ્રીમ કોર્ટ દ્વારા નિર્ધારિત કાયદાને લાગુ કરીને અને ઉપરોક્ત નિર્ણયોમાં માનનીય સુપ્રીમ કોર્ટ દ્વારા કરવામાં આવેલા અવલોકનો, વર્તમાન અપીલમાં સામેલ મુદ્દો અને અપૂરતી ફેકલ્ટીઓ અને લાયક ફેકલ્ટીઓ પૂરી પાડવા/નિમણૂક ન કરવા અંગે અરજદારો દ્વારા ઉઠાવવામાં આવેલી ફરિયાદો પર વિચાર કરવો જરૂરી છે.

૧૨.૧ અપીલકર્તા વતી એવો કેસ છે કે સંબંધિત અભ્યાસક્રમ માટે કોઈ પર્યાપ્ત ફેકલ્ટી નથી અને યુ.જી.સી. દ્વારા નિર્ધારિત ધોરણો અનુસાર જરૂરી લાયકાત ધરાવતી કોઈ ફેકલ્ટી નથી. શરૂઆતમાં, એ નોંધવું જરૂરી છે કે સામાવાળા નંબર ૨-યુનિવર્સિટીને ડિગ્રી આપવા માટે યુ.જી.સી. એ. સી., ૧૯૫૬ની કલમ ૨૨ હેઠળ યુ.જી.સી. દ્વારા "રાજ્ય યુનિવર્સિટી" તરીકે માન્યતા આપવામાં આવી છે.તેથી, જેમ કે, સામાવાળા નંબર ૨-યુનિવર્સિટી અને સામાવાળા નંબર ૩-સંસ્થા, જે સામાવાળા નંબર ૨-યુનિવર્સિટી દ્વારા ચલાવવામાં આવી રહી છે, તે

યુ.જી.સી. નિયમો અનુસાર ફેકલ્ટીઓ/લાયકાત ધરાવતી ફેકલ્ટીઓ અને/અથવા ફેકલ્ટીઓની સંખ્યા માટે બંધાયેલા છે.તેથી, યુ.જી.સી. અધિનિયમ, ૧૯૫૬ની કલમ ૨૬ દ્વારા આપવામાં આવેલી સત્તાઓનો ઉપયોગ કરીને યુ.જી.સી. દ્વારા ઘડવામાં આવેલા નિયમો સામાવાળા નંબર ૨-યુનિવર્સિટી અને સામાવાળા નંબર ૩-સંસ્થાને લાગુ પડશે.યુનિવર્સિટી ગ્રાન્ટ્સ કમિશન (ઔપચારિક શિક્ષણ દ્વારા અનુસ્નાતકની પદવી આપવા માટે સૂચનાના લઘુત્તમ ધોરણો) નિયમો, ૨૦૦૩, સામાવાળાઓ નંબર ૨ અને ૩ ને લાગુ પડશે, જે જોગવાઈ કરે છે કે જો કોઈ વ્યક્તિ યુ.જી.સી. અધિનિયમ, ૧૯૫૬ ની કલમ ૨૬ (૧) (૩) હેઠળ સમયાંતરે સૂચિત નિયમો અનુસાર ભરતી માટે નિર્ધારિત લઘુત્તમ લાયકાતોને પૂર્ણ ન કરે તો તેની શિક્ષણ પદ પર નિમણૂક કરવામાં આવશે નહીં.યુનિવર્સિટી ગ્રાન્ટ કમિશન (યુનિવર્સિટીઓ અને કોલેજોમાં શિક્ષકો અને અન્ય શૈક્ષણિક કર્મચારીઓની નિમણૂક માટે લઘુત્તમ લાયકાત અને ઉચ્ચ શિક્ષણમાં ધોરણોની જાળવણી માટે અન્ય પગલાં) નિયમો, ૨૦૧૦, જે યુ.જી.સી. અધિનિયમની કલમ ૨૬ની પેટા-કલમ (૧) ની કલમો (ઈ) અને (જી) હેઠળ આપવામાં આવેલી સત્તાઓનો ઉપયોગ કરીને ઘડવામાં આવ્યા છે, તે યુનિવર્સિટીઓ અને કોલેજોમાં શિક્ષણ ફેકલ્ટીની નિમણૂક માટે લઘુત્તમ લાયકાત પૂરી પાડે છે.તેથી, સામાવાળા નંબર ૨ અને ૩ ઉપરોક્ત નિયમોનું પાલન કરવા માટે બંધાયેલા છે અને યુ.જી.સી. દ્વારા નિર્ધારિત લઘુત્તમ લાયકાત મુજબ લાયકાત ધરાવતી ફેકલ્ટીની નિમણૂક કરશે અને/અથવા તેમની પાસે

હશે.

૧૨.૨ તેવી જ રીતે, યુ.જી.સી. દ્વારા નિર્ધારિત ધોરણો અનુસાર જરૂરી સંખ્યામાં ફેકલ્ટીઓ હશે. તે એક સ્વીકૃત સ્થિતિ છે કે યુ.જી.સી. ના ધોરણો અનુસાર, ખાસ કરીને, યુ.જી.સી. નિયમો, ૨૦૧૪ મુજબ, યુનિવર્સિટીએ વિદ્યાર્થી-શિક્ષક ગુણોત્તર ૧ જાળવવો જરૂરી છે:૧૨ અને તે મુજબ એમ.ટેક. માટે સામાવાળા નંબર ૩-સંસ્થામાં ૧ પ્રોફેસર, ૧ એસોસિયેટ પ્રોફેસર અને ૨ સહાયક પ્રોફેસર હશે અને તે પણ યુ.જી.સી. દ્વારા નિર્ધારિત ધોરણો અનુસાર લાયકાત ધરાવતા હશે.(સાયબર સુરક્ષા અને ઘટના પ્રતિસાદ) અભ્યાસક્રમ. એ નોંધવું જરૂરી છે કે સામાવાળાઓ નંબર ૨ અને ૩ અનુસાર પણ, લાયક ફેકલ્ટીની ભરતી/નિમણૂક માટે તમામ પ્રયાસો કરવામાં આવે છે અને પ્રયાસો ચાલુ છે. સામાવાળા નંબર ૨-યુનિવર્સિટી અનુસાર, પ્રોફેસરની માત્ર એક જ જગ્યા ખાલી છે અને હાલમાં, અભ્યાસક્રમમાં શિક્ષણ એક સહયોગી પ્રોફેસર અને ચાર સહાયક પ્રોફેસર દ્વારા આપવામાં આવે છે, જોકે, અરજદારોના જણાવ્યા અનુસાર, આ ફેકલ્ટી સભ્યોમાંથી બે સભ્યો પાસે યુ.જી.સી. દ્વારા નિર્ધારિત ધોરણો અનુસાર જરૂરી લઘુત્તમ લાયકાત નથી. એ નોંધવું જરૂરી છે કે સામાવાળા નંબર ૨ અને ૩ અનુસાર પણ, સામાવાળા-યુનિવર્સિટી પ્રોફેસર સહિત વિવિધ સ્તરે લાયક શિક્ષણ ફેકલ્ટીની ભરતી માટે સતત પ્રયાસો કરી રહી છે. આ તમામ પ્રયાસો તે સમયે કરવા જોઈએ જ્યારે અભ્યાસક્રમ શરૂ કરવામાં આવ્યો હતો અને માત્ર

લાયક શિક્ષણ ફેકલ્ટીની ભરતી કર્યા પછી, આ સામાવાળાઓએ અભ્યાસક્રમ શરૂ કર્યો હોવો જોઈએ. માત્ર માળખાગત સુવિધાઓ હોવી પૂરતું નથી. મહત્વની બાબત એ છે કે લાયકાત ધરાવતા શિક્ષણ ફેકલ્ટીની ભરતી કરવી. જ્યાં સુધી લાયકાત ધરાવતા/લાયકાત ધરાવતા શિક્ષકો દ્વારા શિક્ષણ પૂરું પાડવામાં ન આવે ત્યાં સુધી વિદ્યાર્થીઓને વધુ સારું શિક્ષણ ન મળી શકે અને તેમણે જે ફી ચૂકવી છે તે વળતર પણ ન મળી શકે. ખાસ કરીને, જ્યાં વિશેષ અભ્યાસક્રમો આપવામાં આવે છે તેવા કિસ્સાઓમાં ખૂબ કાળજી અને સાવધાની રાખવાની જરૂર છે. વિશિષ્ટ અભ્યાસક્રમો માટે અને શિક્ષણમાં ઉત્કૃષ્ટતા માટે, ચોક્કસ નિપુણતા અને લાયકાત ધરાવતી ફેકલ્ટી આવશ્યક છે અને હકીકતમાં, તે આજની જરૂરિયાત છે. કોઈને પહેલા અભ્યાસક્રમ શરૂ કરવાની અને પછી લાયકાત ધરાવતા શિક્ષકની શોધ કરવાની મંજૂરી આપી શકાતી નથી. આવું કરવા માટે પહેલા હોસ્પિટલનું નિર્માણ કરવું, પછી દર્દીઓને દાખલ કરવા અને પછી ડોક્ટરોની શોધ કરવી જેવી બાબત હશે. આ તબક્કે, એ નોંધવું જરૂરી છે કે ડિસેમ્બર, ૨૦૧૬ સુધી પણ, ૨ અને ૩ નંબરના સામાવાળાઓ એમ.ટેક. ના વિદ્યાર્થીઓને શિક્ષણ પ્રદાન કરવાના હેતુથી કેટલાક એમઓયુ હેઠળ ઈ.એસ.એફ. લેબ્સ લિમિટેડની સેવાઓનો લાભ લઈ રહ્યા હતા.અલબત્ત.નિષ્ણાતોની સેવાઓ નિયમિત ફેકલ્ટીઓ ઉપરાંત પણ મેળવી શકાય છે, પરંતુ તેના વિકલ્પ તરીકે નહીં.નિષ્ણાતો દ્વારા અને/અથવા નિષ્ણાતોને બોલાવીને શિક્ષણ પૂરું પાડવું આવકાર્ય છે, પરંતુ અહીં ઉપર

દર્શાવ્યા મુજબ, વિદ્યાર્થીઓને વધુ સારું શિક્ષણ આપવા માટે નિયમિત લાયકાત ધરાવતા શિક્ષકો ઉપરાંત હોવું જોઈએ. જરૂરી સંખ્યામાં ફેકલ્ટીની ગેરહાજરીમાં અને તે પછી, યુ.જી.સી. ના ધોરણો અનુસાર લાયક ફેકલ્ટીની નિમણૂક ન કરવાથી શિક્ષણમાં અવરોધ આવશે અને તેની અસર થશે. શિક્ષણની ગુણવત્તા સાથે કોઈ સમાધાન ન થઈ શકે. ગુણાત્મક શિક્ષણ હંમેશા લાયકાત ધરાવતા શિક્ષકો પર નિર્ભર રહેશે.

૧૨.૩ જેમ કે, હકીકતમાં, સામાવાળા નંબર ૪-યુ.જી.સી. ની ફરજ એ પણ જોવાની છે કે સંબંધિત યુનિવર્સિટી દ્વારા સંચાલિત સંબંધિત યુનિવર્સિટી/સંસ્થા પાસે યુ.જી.સી. ના ધોરણો અનુસાર જરૂરી સંખ્યામાં ફેકલ્ટી અને લાયક ફેકલ્ટીઓ હશે. વર્તમાન કેસમાં, વિદ્યાર્થીઓ દ્વારા યુ.જી.સી. ને ફરિયાદ કરવામાં આવી હોવા છતાં, તેના દ્વારા આગળ કોઈ પગલાં લેવામાં આવ્યા ન હતા.

૧૨.૪ અહીં ઉપર અવલોકન કર્યા મુજબ, સામાવાળા નંબર ૨ અને ૩ વતી હાજર રહેલા વિદ્વાન પરિષ્ઠ વકીલ શ્રી કમલ ત્રિવેદીએ બારમાં જણાવ્યું છે કે સામાવાળા નંબર ૨ અને ૩ તમામ સૂચનો માટે ખુદ છે. વિદ્વાન પરિષ્ઠ વકીલે એમ પણ જણાવ્યું છે કે સામાવાળા નંબર ૨-યુનિવર્સિટી પ્રોફેસર સહિત વિવિધ સ્તરે લાયક શિક્ષણ ફેકલ્ટીની ભરતી માટે સતત તમામ પ્રયાસો કરી રહી છે. આ સંજોગોમાં, સામાવાળાઓ નંબર ૨ અને ૩ ને આથી તેમના ઘરને વ્યવસ્થિત

કરવા અને સુધારાત્મક પગલાં લેવા અને યુ.જી.સી. દ્વારા નિર્ધારિત ધોરણો અનુસાર જરૂરી સંખ્યામાં ફેકલ્ટીઓ અને ખાસ કરીને લાયક ફેકલ્ટીઓની નિમણૂક કરવા માટે નિર્દેશ આપવામાં આવે છે. સામાવાળા-યુનિવર્સિટી ગ્રાન્ટ કમિશનને પણ આ બાબતની તપાસ કરવા અને તે જોવા માટે નિર્દેશ આપવામાં આવે છે કે જરૂરી સંખ્યામાં ફેકલ્ટીઓ અને તે પણ, સંબંધિત અભ્યાસક્રમ માટે લાયક અને પાત્ર ફેકલ્ટીઓની ભરતી કરવામાં આવે અને/અથવા સામાવાળાઓ નંબર ૨ અને ૩ દ્વારા નિમણૂક કરવામાં આવે.

૧૩. હવે જ્યાં સુધી ફી માળખાના સંદર્ભમાં બીજી ફરિયાદની વાત છે, શરૂઆતમાં એ નોંધવું જરૂરી છે કે વિદ્વાન એકલ ન્યાયાધીશે આ સંબંધમાં રાહત આપવાનો મુખ્યત્વે એ આધાર પર ઇનકાર કર્યો છે કે એકવાર અરજદારોએ ખુદી આંખો સાથે સ્વીકાર કર્યો છે, ત્યારબાદ તે તેમના માટે ફી માળખાને પડકારવા માટે ખુદો રહેશે નહીં. જો કે, એ નોંધવું જરૂરી છે કે પ્રશ્ન માત્ર ફી માળખાને પડકારવાના સંદર્ભમાં નથી. આ પ્રશ્ન આર.એ.એફ.એફ. અધિનિયમની લાગુતા અને આર.એ.એફ.એફ. અધિનિયમ હેઠળ નિયુક્ત ફી નિયમન સમિતિ દ્વારા ફી માળખું નક્કી કરવાના સંદર્ભમાં છે. માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલત અને આ અદાલતના નિર્ણયો અનુસાર, કાયદા અને/અથવા વૈધાનિક જોગવાઈઓ સામે કોઈ અવરોધ ન હોઈ શકે.

૧૩.૧ બીજા આધારના સંદર્ભમાં કે જેના પર વિદ્વાન એકલ ન્યાયાધીશે અરજદારોને ફી માળખાના સંદર્ભમાં રાહત આપવાનો ઇનકાર કર્યો છે, એટલે કે, સામાવાળા નંબર ૨ તરીકે-યુનિવર્સિટીની સ્થાપના ગુજરાત ફોરેન્સિક સાયન્સ યુનિવર્સિટી એક્ટ, ૨૦૦૮ હેઠળ કરવામાં આવી છે, તેથી, ગુજરાત ફોરેન્સિક સાયન્સ યુનિવર્સિટી એક્ટ, ૨૦૦૮ની સંબંધિત જોગવાઈઓને ધ્યાનમાં રાખીને, તેમજ રાજ્ય સરકાર દ્વારા બહાર પાડવામાં આવેલી અધિસૂચનાને ધ્યાનમાં રાખીને, જેમાં સામાવાળા નંબર ૨ અને ૩ ને માસ્ટર ઓફ બિઝનેસ એડમિનિસ્ટ્રેશન (એમબીએ) અભ્યાસક્રમ (પ્રવેશ નિયમન અને ફી નિર્ધારણ) નિયમો, ૨૦૧૩ તેમજ ડિપ્લોમા ઇન એન્જિનિયરિંગ કોર્સની લાગુ પડતા મુક્તિ આપવામાં આવી છે. બેચલર ઓફ એન્જિનિયરિંગ એન્ડ ટેકનોલોજી અભ્યાસક્રમ સંસ્થાઓ (પ્રવેશ નિયમન અને ફી નિર્ધારણ) નિયમો, ૨૦૧૩, અભ્યાસક્રમ એમ.ટેક..(સાયબર સુરક્ષા અને ઘટના પ્રતિસાદ) અને સામાવાળા નંબર ૨ દ્વારા સંચાલિત અન્ય બે અભ્યાસક્રમો-યુનિવર્સિટીને ફી નિયમન સમિતિ અને વ્યાવસાયિક અભ્યાસક્રમો માટેની પ્રવેશ સમિતિના કાર્યક્ષેત્રમાંથી મુક્તિ આપવામાં આવી છે, શરૂઆતમાં, એ નોંધવું જરૂરી છે કે ગુજરાત વ્યાવસાયિક તકનીકી શૈક્ષણિક કોલેજો અથવા સંસ્થાઓ (પ્રવેશ નિયમન અને ફી નિર્ધારણ) અધિનિયમ, ૨૦૦૭ની કલમ ૧૯ અનુસાર, સમયાંતરે સુધારેલા, આ અધિનિયમની જોગવાઈઓ હાલમાં અમલમાં રહેલા અન્ય કોઈ પણ રાજ્યના કાયદામાં અસંગત હોવા છતાં ઓવરરાઈડિંગ અસર ધરાવે છે.સામાવાળા નંબર

૨-યુનિવર્સિટીની સ્થાપના રાજ્યના કાયદા, એટલે કે ગુજરાત ફોરેન્સિક સાયન્સ યુનિવર્સિટી એક્ટ, ૨૦૦૮ હેઠળ કરવામાં આવી છે અને તેથી, ગુજરાત વ્યાવસાયિક તકનીકી શૈક્ષણિક કોલેજો અથવા સંસ્થાઓ (પ્રવેશનું નિયમન અને ફી નક્કી કરવી) અધિનિયમ, ૨૦૦૭, જેમાં સુધારો કરવામાં આવ્યો છે, તે ગુજરાત ફોરેન્સિક સાયન્સ યુનિવર્સિટી એક્ટ, ૨૦૦૮ની જોગવાઈઓ સામે ઓવરરાઈડિંગ અસર અને/અથવા લાગુ પડશે, જ્યાં સુધી ગુજરાત ફોરેન્સિક સાયન્સ યુનિવર્સિટી એક્ટ, ૨૦૦૮ની જોગવાઈઓમાં કંઈપણ અસંગત છે.તેથી, ગુજરાત ફોરેન્સિક સાયન્સ યુનિવર્સિટી અધિનિયમ, ૨૦૦૮માં સમાવિષ્ટ કોઈપણ જોગવાઈને ધ્યાનમાં લીધા વિના, ગુજરાત વ્યાવસાયિક ટેકનિકલ શૈક્ષણિક કોલેજો અથવા સંસ્થાઓ (પ્રવેશ નિયમન અને ફી નિર્ધારણ) અધિનિયમ, ૨૦૦૭ની જોગવાઈઓ, જેમાં સમયાંતરે સુધારો કરવામાં આવે છે, તે લાગુ થશે અને પરિણામે, તે હેઠળ ઘડવામાં આવેલા નિયમો, એટલે કે ડિપ્લોમા ઇન એન્જિનિયરિંગ કોર્સ ટુ બેચલર ઓફ એન્જિનિયરિંગ એન્ડ ટેકનોલોજી અભ્યાસક્રમ સંસ્થાઓ (પ્રવેશ નિયમન અને ફી નિર્ધારણ) નિયમો, ૨૦૧૩, લાગુ થશે અને લાગુ થશે.ગુજરાત વ્યાવસાયિક તકનીકી શૈક્ષણિક કોલેજો અથવા સંસ્થાઓ (પ્રવેશ નિયમન અને ફી નિર્ધારણ) અધિનિયમ, ૨૦૦૭ ("આર.એ.એફ.એફ. અધિનિયમ") ની કલમ ૩ મુજબ, હાલમાં અમલમાં રહેલા અન્ય કોઈપણ કાયદામાં ગમે તે હોય તે છતાં, વ્યાવસાયિક શૈક્ષણિક કોલેજો અથવા સંસ્થાઓમાં વ્યાવસાયિક અભ્યાસક્રમોમાં તમામ પ્રવેશ

આર.એ.એફ.એફ. અધિનિયમની જોગવાઈઓ અનુસાર કરવામાં આવશે. જો કે, જ્યાં સુધી આર.એ.એફ.એફ. અધિનિયમ હેઠળ રચાયેલી ફી નિયમનકારી સમિતિની સત્તાઓનો સંબંધ છે, ત્યાં સુધી કલમ ૧૦ મુજબ, ફી નિયમનકારી સમિતિ પાસે બિન-સહાયિત વ્યાવસાયિક શૈક્ષણિક કોલેજ અથવા સંસ્થા પર સત્તા હશે અને ફી નિયમનકારી સમિતિ દ્વારા નિર્ધારિત ફી માળખું ત્રણ વર્ષના સમયગાળા માટે બિન-સહાયિત વ્યાવસાયિક શૈક્ષણિક કોલેજો અથવા સંસ્થાઓ માટે બંધનકર્તા રહેશે. નિયમ ૧૫ના નિયમ (૧) અનુસાર, જે ઉમેદવાર સરકારી અથવા સહાયિત કોલેજ અથવા સંસ્થામાં પ્રવેશ મેળવે છે, તેણે પ્રવેશ સમિતિ દ્વારા નક્કી કરવામાં આવે તેવા તબક્કે સરકાર દ્વારા નક્કી કરવામાં આવે તેવી ફી ચૂકવવી પડશે. ઉપરોક્ત નિયમો ગુજરાત વ્યાવસાયિક ટેકનિકલ શૈક્ષણિક કોલેજો અથવા સંસ્થાઓ (પ્રવેશ નિયમન અને ફી નિર્ધારણ) અધિનિયમ, ૨૦૦૭ની કલમ ૪ સાથે વાંચી શકાય તેવી કલમ ૨૦ની પેટા-કલમ (૧) દ્વારા આપવામાં આવેલી સત્તાઓનો ઉપયોગ કરીને ઘડવામાં આવ્યા છે, જેમાં પછીથી વધુ ફેરફાર કરવામાં આવ્યો છે. મુખ્ય આર.એ.એફ.એફ. અધિનિયમમાં કલમ ૧૩એ ઉમેરવામાં આવી છે, જે રાજ્ય સરકારને એવી કોલેજ અથવા સંસ્થાને, જેને ઉત્કૃષ્ટતા કેન્દ્ર તરીકે જાહેર કરી શકાય છે, તેને આર.એ.એફ.એફ. અધિનિયમની તમામ અથવા કોઈપણ જોગવાઈઓમાંથી મુક્તિ આપવાની સત્તા આપે છે, જો કે, ગુજરાત વ્યાવસાયિક તકનીકી શૈક્ષણિક કોલેજો અથવા સંસ્થાઓ (ઉત્કૃષ્ટતા કેન્દ્રની ઘોષણા માટેની

પ્રક્રિયા) નિયમો, ૨૦૧૪માં નિર્ધારિત યોગ્ય પ્રક્રિયાનું પાલન કર્યા પછી. તેથી, આર.એ.એફ.એફ. અધિનિયમની કલમ ૧૩એ હેઠળ કોઈપણ જાહેરનામું બહાર પાડતા પહેલાં અને કોઈ ચોક્કસ કોલેજ અથવા સંસ્થાને ઉત્કૃષ્ટતા કેન્દ્ર તરીકે જાહેર કરતા પહેલાં અને મુક્તિ આપતા પહેલાં, ગુજરાત વ્યાવસાયિક તકનીકી શૈક્ષણિક કોલેજો અથવા સંસ્થાઓ (ઉત્કૃષ્ટતા કેન્દ્રની ઘોષણા માટેની પ્રક્રિયા) નિયમો, ૨૦૧૪માં નિર્ધારિત પ્રક્રિયાઓનું પાલન કરવું જરૂરી છે. સંસ્થા/યુનિવર્સિટીને ઉત્કૃષ્ટતા કેન્દ્ર તરીકે જાહેર કરવા માટેની અરજી પણ નિર્ધારિત સ્વરૂપમાં કરવી જરૂરી છે અને અરજીને પણ નેટ પર સૂચિત કરવી જરૂરી છે. સામાવાળાઓ નંબર ૨ અને ૩ દ્વારા હાથ ધરવામાં આવેલા અભ્યાસક્રમોને ડિપ્લોમા ઇન એન્જિનિયરિંગ કોર્સ ટુ બેચલર ઓફ એન્જિનિયરિંગ ઇન્સ્ટિટ્યુશન (પ્રવેશ નિયમન અને ફી નિર્ધારણ) નિયમો, ૨૦૧૩ના કાર્યક્ષેત્રમાંથી મુક્તિ આપવામાં આવી છે અને આ રીતે આવા અભ્યાસક્રમોને ફી નિયમન સમિતિના કાર્યક્ષેત્રમાંથી મુક્તિ આપવામાં આવી છે તે ૦૪/૧૦/૨૦૧૭ ના ઠરાવ/જાહેરનામાને ધ્યાનમાં લેતા, એવું લાગતું નથી કે સામાવાળા નંબર ૨ અને ૩ દ્વારા ચલાવવામાં આવતા અભ્યાસક્રમને મુક્તિ આપતા પહેલાં કોઈપણ પ્રક્રિયાનું પાલન કરવામાં આવ્યું હોય.

૧૪. આ તબક્કે, એ નોંધવું જરૂરી છે કે રાજ્ય સરકાર અનુસાર અને લેખિત રજૂઆતમાં જણાવ્યા મુજબ, તારીખ ૨૦/૦૨/૨૦૧૭ ના સંદેશાવ્યવહાર દ્વારા

પણ, ફી નિયમનકારી સમિતિએ સામાવાળા નંબર ૨-યુનિવર્સિટીના કુલસચિવને એમ.ટેક. અને એમ.બી.એ. અભ્યાસક્રમો માટે ફી માળખું નક્કી કરવા માટે સમિતિનો સંપર્ક કરવાની જાણ કરી હતી. વ્યાવસાયિક અભ્યાસક્રમો માટેની પ્રવેશ સમિતિએ ગુજરાત સરકાર દ્વારા પ્રવેશ પ્રક્રિયા હાથ ધરવા માટે આપવામાં આવેલી સૂચના/મંજૂરી, જો કોઈ હોય તો, પ્રદાન કરવા માટે સામાવાળા નંબર ૨-યુનિવર્સિટીના કુલસચિવને પત્ર પણ લખ્યો હતો. તેથી, પ્રવેશ સમિતિ અનુસાર પણ, ગુજરાત વ્યાવસાયિક ટેકનિકલ શૈક્ષણિક કોલેજો અથવા સંસ્થાઓ (પ્રવેશ નિયમન અને ફી નિર્ધારણ) અધિનિયમ, ૨૦૦૭ લાગુ થશે. એ નોંધવું જરૂરી છે કે તે પછી ૪, ૦૪/૧૦/૨૦૧૭ તારીખનો ઠરાવ બહાર પાડવામાં આવ્યો છે, જે એપ્રિલ ૨૦૧૮માં સરકારી રાજપત્રમાં જાહેરનામા દ્વારા પ્રકાશિત કરવામાં આવ્યો છે, જેમાં સંબંધિત અભ્યાસક્રમને મુક્તિ આપવામાં આવી છે. તેથી, જેમ કે, ૦૪/૧૦/૨૦૧૭ તારીખના ઠરાવ અને પરિણામી જાહેરનામાને ગુજરાત વ્યાવસાયિક તકનીકી શૈક્ષણિક કોલેજો અથવા સંસ્થાઓ (પ્રવેશ નિયમન અને ફી નિર્ધારણ) અધિનિયમ, ૨૦૦૭ની જોગવાઈઓ, ખાસ કરીને તેની કલમ ૧૩-એ ની જોગવાઈઓ પર પ્રતિબંધ મૂક્યો હોવાનું કહી શકાય. જો કે, ન તો ૦૪/૧૦/૨૦૧૭ ના ઠરાવ કે ન તો ૨૩/૦૪/૨૦૧૮ પર સરકારી રાજપત્રમાં પ્રકાશિત થયેલ જાહેરનામું પડકાર હેઠળ હોવાથી, અમે તેની કાયદેસરતા અને માન્યતા પર વધુ ટિપ્પણીઓ કરી રહ્યા નથી અને અમે આ બાબતને અવલોકન સાથે મૂકીએ છીએ કે જ્યારે અને જ્યારે આવા

ઠરાવ/જાહેરનામાને પડકારવામાં આવે છે, ત્યારે તેને કાયદા અનુસાર અને તેના પોતાના ગુણદોષ પર વિચાર કરવો જોઈએ. જો કે, એવું અવલોકન કરવામાં આવ્યું છે કે રાજ્ય સરકાર અને સામાવાળા નંબર ૨ અને ૩ અહીં ઉપર કરવામાં આવેલા અવલોકનોને ધ્યાનમાં લેશે અને ગુજરાત વ્યાવસાયિક તકનીકી કોલેજો અથવા સંસ્થાઓ (પ્રવેશ નિયમન અને ફી નિર્ધારણ) અધિનિયમ, ૨૦૦૭ની જોગવાઈઓ, ખાસ કરીને તેની કલમ ૧૩એ અને ગુજરાત વ્યાવસાયિક તકનીકી શૈક્ષણિક કોલેજો અથવા સંસ્થાઓ (પ્રવેશ નિયમન અને ફી નિર્ધારણ) અધિનિયમ, ૨૦૦૭ની કલમ ૪ સાથે વાંચીને કલમ ૨૦ દ્વારા આપવામાં આવેલી સત્તાઓનો ઉપયોગ કરીને ઘડવામાં આવેલા સંબંધિત નિયમો, જેનો અહીં વ્યાપક જાહેર હિતમાં અને વિદ્યાર્થીઓના વ્યાપક હિતમાં ઉલ્લેખ કરવામાં આવ્યો છે, તેના પર વિચાર કરી શકે છે. જો કે, તે જ સમયે, અમે સામાવાળાઓ નંબર ૨ અને ૩ દ્વારા નિર્ધારિત ફી માળખાના સંદર્ભમાં કોઈપણ પક્ષની તરફેણમાં યોગ્યતા પર કોઈ નિરીક્ષણ કરી રહ્યા નથી.

૧૫. ઉપરોક્ત બાબતોને ધ્યાનમાં રાખીને અને ઉપર જણાવેલા કારણોને ધ્યાનમાં રાખીને, વર્તમાન અપીલ આંશિક રીતે સફળ થાય છે સિવિલ એપિલિકેશન નંબર ૨/૨૦૧૭ સાથે સ્પેશિયલ સિવિલ એપિલિકેશન નંબર ૮૯/૨૦૧૭ માં વિદ્વાન સિંગલ જજ દ્વારા તારીખ ૦૮/૦૩/૨૦૧૮ પર પસાર કરવામાં આવેલા વિવાદિત ચુકાદા અને આદેશને આથી રદ કરવામાં આવે છે

અને અહીં ઉપર જણાવેલી હદ સુધી રદ કરવામાં આવે છે. સામાવાળાઓ નંબર ૨ અને ૩ ને આથી તેમની ખામીઓ દુર કરવા અને સુધારાત્મક પગલાં લેવા અને યુ.જી.સી. દ્વારા નિર્ધારિત ધોરણો અનુસાર જરૂરી સંખ્યામાં ફેકલ્ટીઓની નિમણૂક કરવા અને લાયક ફેકલ્ટીઓની નિમણૂક કરવા માટે નિર્દેશ આપવામાં આવે છે. આવી ક્વાયત આજથી આઠ અઠવાડિયાના સમયગાળામાં પૂર્ણ કરવી. સામાવાળા નંબર ૪-યુ.જી.સી. ને આથી આ બાબતની તપાસ કરવા અને તે જોવા માટે નિર્દેશ આપવામાં આવે છે કે સામાવાળા નંબર ૨ અને ૩ યુ.જી.સી. દ્વારા નિર્ધારિત ધોરણો અનુસાર જરૂરી સંખ્યામાં ફેકલ્ટીઓ અને જરૂરી સંખ્યામાં પાત્ર ફેકલ્ટીઓની નિમણૂક કરશે.

૧૫.૧ હવે જ્યાં સુધી ફી માળખાને પડકારવાની વાત છે, ત્યાં સુધી અરજદારો અને/અથવા અન્ય કોઈ પણ પીડિત પક્ષ માટે તે ઠરાવને પડકારવા માટે ખુલ્લું રહેશે અને ત્યારબાદ સરકારી રાજપત્રમાં જાહેર કરાયેલી જાહેરનામું જેમાં સામાવાળાઓ નંબર ૨ અને ૩ દ્વારા સંચાલિત અભ્યાસક્રમોને ડિપ્લોમા ઇન એન્જિનિયરિંગ કોર્સ ટુ બેચલર ઓફ એન્જિનિયરિંગ એન્ડ ટેકનોલોજી અભ્યાસક્રમ સંસ્થાઓ (પ્રવેશ નિયમન અને ફી નિર્ધારણ) નિયમો, ૨૦૧૩ના કાર્યક્ષેત્રમાંથી મુક્તિ આપવામાં આવી છે અને જ્યારે પણ આવી કાર્યવાહી શરૂ કરવામાં આવશે, ત્યારે તેને કાયદા અનુસાર અને ગુણદોષના આધારે ધ્યાનમાં લેવામાં આવશે. અપીલને ઉપરોક્ત હદ સુધી મંજૂરી છે. કોઈ ખર્ચ નહીં.

૧૬. વર્તમાન આદેશ સાથે વિદાય લેતા પહેલા, અમે ફરીથી પુનરાવર્તનની કિંમત પર અવલોકન કરીએ છીએ કે પૂરતી સંખ્યામાં લાયક અને/અથવા લાયક ફેકલ્ટી એ આજની જરૂરિયાત છે અને જ્યાં સુધી જરૂરી સંખ્યામાં ફેકલ્ટીની નિમણૂક કરવામાં ન આવે અને તે પણ, નિર્ધારિત ધોરણો અનુસાર લાયક અને લાયક ફેકલ્ટીઓ, શિક્ષણને નુકસાન થશે અને જો શિક્ષણને નુકસાન થશે, તો તે વ્યાપક જાહેર હિત તેમજ રાષ્ટ્રના હિતમાં નહીં હોય. કોઈ પણ સંસ્થા માટે માત્ર માળખાગત સુવિધાઓ અને ઇમારતો પૂરતી નથી. મહત્વની બાબત એ છે કે લાયકાત ધરાવતી અને જરૂરી સંખ્યામાં ફેકલ્ટીઓ હોય, જેમના દ્વારા શિક્ષણ આપવામાં આવશે. તેથી, યુ.જી.સી. અને રાજ્ય સહિત તમામ સંબંધિત લોકોની ફરજ છે કે તેઓ એ જુએ કે સામાવાળા નંબર ૨ અને ૩ જેવી શૈક્ષણિક સંસ્થાઓમાં વધુ સારા શિક્ષણ માટે પૂરતી સંખ્યામાં લાયક ફેકલ્ટીઓની નિમણૂક કરવામાં આવે. તે સ્પષ્ટ કરવામાં આવે છે કે ઉપરોક્ત અવલોકનો સામાન્ય અવલોકનો છે અને તેને સામાવાળાઓ નંબર ૨ અને ૩ સામે પ્રતિકૂળ અવલોકનો તરીકે ગણવામાં નહીં આવે.

સહી/—

(એમ. આર. શાહ, ન્યાયમુર્તી)

સહી/—

(એ. વાય. કોગ્જે, ન્યાયમુર્તી)

સુનીલ

વિષય: ગુજરાત ફોરેન્સિક સાયન્સ યુનિવર્સિટીમાં એમ.ટેક. અભ્યાસક્રમ માટે  
યુ.જી.સી. ના માપદંડો મુજબ લાયક ફેકલ્ટીઓની નિમણૂક અને ફી માળખા  
સંબંધિત લેટર્સ પેટન્ટ અપીલ અંગેનો ચુકાદો.

*This judgment has been translated using AI Tool – SUVAS.*

=====

**અસ્વીકરણ:** સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

**DISCLAIMER:** The translated judgement in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgement shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.